

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب هفتادونهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۴۰۰/۳/۱۱

رای صادره در هفتاد و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۰/۳/۱۱ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید حسن امامی رضوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر معصومه جرجانی

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،

بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر علی اکبر حق دوست

معاون آموزشی

رای صادره در هفتاد و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۰/۳/۱۱ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سعید نمکی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان

رشته: پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۰/۳/۱۱ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

نام و نام خانوادگی

نام دانشگاه

خانم دکتر میترا ادراکی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
خانم دکتر افسانه ارزانی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بابل
خانم دکتر اعظم اسحقیان درجه	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
خانم دکتر ملیحه اسدالهی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی علوم پزشکی تبریز
خانم دکتر فاطمه الحانی	دانشگاه تربیت مدرس
خانم دکتر لیلی پریم نژاد	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
آقای حمیدرضا بهنام وشانی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد
خانم مهرنوش حاج حیدری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
خانم دکتر لیلا خانعلی مجن	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر شراره خسروی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی اراک
خانم دکتر صدیقه خنجری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم دکتر شهنار رستمی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی جندی شاپور اهواز
خانم دکتر مریم رسولی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر مریم روانی پور	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر
خانم دکتر کاملیا روحانی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر اکرم السادات سادات حسینی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی علوم پزشکی تهران
خانم دکتر اعظم شیرین آبادی فراهانی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر نرگس صادقی	دانشگاه آزاد اسلامی اصفهان واحد خوراسگان
خانم رها عبدالرضا قره باغ	دانشگاه آزاد اسلامی واحد پزشکی تهران
خانم دکتر فاطمه علایی کرهرودی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم صدیقه طلاکوب	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر عباس عباس زاده	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر لیلا عطیمی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر مینو فلاحی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر فرشته قلجایی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زاهدان
خانم دکتر ملیحه کدیور	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی علوم پزشکی تهران
خانم دکتر آناهیتا معصوم پور	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم مینو میترا چهرزاد	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی گیلان
خانم مریم مؤمنی اوریمی	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر زیلا میر لاشاری	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم دکتر منیره نوریان	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر ملاح نیکروان مفرد	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر لیدا نیک فرید	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
خانم دکتر مریم ورزش نژاد	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی

همکاران دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

دکتر سهلا خسروی	استادیار	دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر فرحناز خواجه نصیری	دانشیار	دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر معصومه خیرخواه	دانشیار	دانشگاه علوم پزشکی ایران
دکتر مهراندخت نکاووند	استادیار	دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران
لیدا طبیبی		کارشناس دبیرخانه

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبائی	معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم راحله دانش نیا	کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم مریم مراقی	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

حاضرین:

- خانم دکتر یسنا به منش (نماینده سازمان غذا و دارو)
- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- آقای دکتر محمدرضا رهبر (نماینده معاونت بهداشت)
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم (به نمایندگی از معاون علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- آقای دکتر اصغری
- آقای دکتر حاتم بوستانی
- آقای دکتر حسن بهبودی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمدتقی جغتایی
- آقای دکتر حائریان اردکانی
- آقای دکتر سید علی حسینی
- آقای دکتر جمشید سلام زاده
- آقای دکتر علیرضا سلیمی (نماینده سازمان نظام پزشکی)
- آقای دکتر جلیل کوهپایه زاده
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر بهزاد هوشمند
- آقای دکتر کوروش وحیدشاهی (به نمایندگی از دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی)
- آقای دکتر سید حسن امامی رضوی

مدعوین:

- خانم دکتر لیلی بریم نژاد
- خانم دکتر فروزان آتش زاده شوریده
- خانم دکتر مریم رسولی
- آقای دکتر عبدالرضا مرتضوی طباطبائی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب برنامه آموزشی
رشته پرستاری مراقبت های ویژه نوزادان در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

- خانم دکتر مریم حضرتی
- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- خانم دکتر یسنا به منش (به نمایندگی از معاون غذا و دارو)
- آقای دکتر علی اکبر حق دوست
- آقای دکتر حمیدرضا خرم خورشید (به نمایندگی از معاون تحقیقات و فناوری)
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم (به نمایندگی از معاون علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- آقای دکتر ناصر استاد
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر حاتم بوستانی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمد تقی جغتایی
- آقای دکتر علی جعفریان
- آقای دکتر سید علی حسینی
- آقای دکتر جمشید سلام زاده
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر جلیل کوهپایه زاده
- آقای دکتر مصطفی قانعی
- آقای دکتر سعید هاشمی نظری
- آقای دکتر بهزاد هوشمند
- آقای دکتر سید حسن امامی رضوی
- آقای دکتر سید عبدالرضا مرتضوی طباطبایی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه:

توجه به پیچیدگی‌های در حال افزایش نظام سلامت، لزوم آماده سازی دانش‌آموختگان برای ورود به بازار کار، متناسب با نیاز جامعه را افزایش داده است. این در حالی است که در دوره دانشجویی، علاوه بر مهارت‌های مورد نیاز، اهمیت به روز شدن و یادگیری مادام العمر نیز باید آموخته شود. همچنین، آموزش مهارت‌های حرفه‌ای، برخورداری از عملکرد بالینی مناسب، کسب شایستگی بالینی و مهارت‌های پژوهشی، به کارگیری مهارت‌های مدیریت و رهبری و آشنایی با خط مشی‌ها و سیاست‌های نظام سلامت برای دانشجویان اهمیت زیادی خواهد داشت.

طی سال‌های اخیر امکان بقای نوزادان کم وزن و بد حال در کشور ما در حال افزایش بوده طی آخرین آمار ۱۲ درصد تولدها در کشور نارس هستند و نیازمند به بستری در بخش مراقبت ویژه، لذا بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان در کل کشور در حال گسترش است. نیازهای مراقبتی تخصصی از جمعیت نوزادانی که در بخش‌های ویژه بستری می‌شوند، افزایش یافته و گسترش بخش‌های ویژه نوزادان و رشد توسعه درمان‌های تخصصی توسط پزشکان، لزوم مراقبت‌های تخصصی از این نوزادان را دو چندان نموده است.

علاوه بر آن پیشرفت علم و فناوری در زمینه تجهیزات پزشکی از یک سو و ارتقای روش‌های درمان ناباروری و نازایی از سوی دیگر باعث افزایش احتمال زنده ماندن نوزادان نارس و بد حال و تولد روز افزون نوزادان نارس شده است که این مسئله باعث نیاز بیشتر به پرستاران متخصص با تحصیلات مرتبط برای ارتقای مراقبت تخصصی از نوزادان شده است.

یکی از عوامل مؤثر در بهبود بقای نوزادان بستری، وجود پرسنل آموزش دیده و ماهر در این حیطه می‌باشد، و مطالعات گذشته ارتباط بین مرگ و میر نوزادی و تعداد پرستاران آموزش دیده در بخش‌های نوزادان را تایید کرده است. لذا رشته کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت ویژه نوزادان در سال ۱۳۸۸ به عنوان راهکاری برای کاهش میزان بالای مرگ نوزادان و افزایش بستری شدن نوزادان در بخش‌های مراقبت ویژه و در پاسخ به نیاز جامعه به تخصصی شدن حرفه پرستاری تاسیس شد. هدف از ایجاد این رشته، تربیت پرستارانی دارای مهارت و دانش در عملکرد بالینی و توانمند در پژوهش و آموزش بوده است. پرستاران مراقبت ویژه نوزادان باید دارای دانش عمیق در مورد مسائل حرفه‌ای و بالینی بوده و در قبال نقش‌های خود مسئولیت‌پذیر باشند. شایستگی‌های اصلی برای پرستار مراقبت ویژه نوزادان شامل توان برقراری ارتباطات حرفه‌ای و بین فردی، توسعه فردی و حرفه‌ای، حفظ سلامت و ایمنی بیمار و خانواده، توسعه و بهبود کیفیت خدمات، رعایت حقوق بیمار و مسئولیت‌پذیری می‌باشد.

با توجه به نوپا بودن رشته کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت ویژه نوزادان، بعد از حدود ۱۰ سال از برگزاری اولین دوره آموزشی این رشته در کشور و ورود دانش‌آموختگان این رشته به بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان و جمع‌آوری نظرات دانش‌آموختگان، اساتید و پرستاران شاغل در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان؛ ضرورت بازنگری در برنامه آموزشی کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان احساس می‌شد. پاسخ به نیازهای آموزشی فراگیران، پاسخگویی برنامه درسی دانش و مهارت‌های مورد نیاز فارغ التحصیلان رشته، انطباق‌پذیری اجزای برنامه درسی (مانند نوع درس، شیوه اجرا و ارزشیابی) با شیوه‌های نوین آموزشی، به روز نمودن و غنی کردن برنامه درسی با

توجه به پیشرفت تکنولوژی، پوشش نقایص کوریکولوم قبلی و تقویت نقاط قوت، لحاظ نمودن نظرات اساتید، متخصصان و دانشجویان در برنامه درسی، رفع چالش‌های آموزشی، تلاش برای رسیدن به نگرش بین رشته‌ای، نوآوری، کارآفرینی و فن‌آوری نوین، کار گروهی متمرکز بر حل مسئله، آماده نمودن دانشجویان برای پرستاری در آینده از اهداف دیگر این بازنگری بوده است.

جهت انجام بازنگری برنامه درسی پس از بررسی نظرات اساتید و کارشناسان این حوزه و مرور کوریکولوم‌های خارجی و نیازهای داخلی، پیش‌نویس اولیه با محوریت کوریکولوم اولیه تدوین و در جلسه‌ای حضوری، با حضور کارشناسان حوزه بالین، مدیریت و آموزش، از رشته‌های مختلف و دانشگاه‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفت و سپس بر اساس پیشنهادهای مطرح شده اصلاحات صورت گرفت.

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی:

پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان

Neonatal Intensive Care Nursing (M.Sc)

مقطع تحصیلی:

کارشناسی ارشد ناپیوسته

تعریف رشته:

رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان یکی از شاخه‌های رشته پرستاری است که از طریق کسب مهارت‌های ضروری جهت مراقبت‌های پرستاری از نوزادان بدحال و یا نارس نیازمند به مراقبت‌های ویژه و خانواده آنان، تقویت مبانی مدیریتی، آموزشی، پژوهشی، اخلاق و رفتار حرفه‌ای، باعث کاهش مرگ و میر و عوارض بیماری در بخش‌های ویژه نوزادان خواهد شد.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

پذیرش دانشجو در این رشته تابع ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود. داوطلبان برای ورود به این دوره علاوه بر صلاحیت‌های عمومی باید دارای شرایط ذیل باشند:

- دارا بودن مدرک کارشناسی رشته پرستاری داخل یا خارج از کشور مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- موفقیت در آزمون ورودی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته
- ارائه گواهی حداقل ۲ سال سابقه کار پس از فراغت از تحصیل در مقطع کارشناسی پرستاری در بخش نوزادان و یا مراقبت ویژه نوزادان به تایید ریاست بیمارستان

*جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدرک تحصیلی موردپذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هرسال تحصیلی، به دفترچه آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران

نقش پرستار نوزادان در سال‌های ۱۹۷۰ به طور خاص مورد توجه قرار گرفت و با گسترش این نقش، پیشرفت‌های گسترده در تکنولوژی به کار گرفته شده برای نوزادان در معرض خطر و انجام کار به صورت گروهی با کاهش استرس در محیط کار، در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان مورد توجه قرار گرفت و بر ادامه تحصیل پس از مقطع کارشناسی پرستاری در دوره پیشرفته مراقبت از نوزادان تاکید شد. سپس در طی سال ۱۹۹۱ میلادی رشته تحصیلی پرستار حرفه ای بالینی نوزادان (clinical nurse practitioner) در آمریکا طراحی گردید. این پرستاران بالینی علاوه بر انجام مراقبت‌های اولیه نوزادان، مراقبت‌های پیشرفته از نوزادان نارس و نوزادان دچار اختلالات و بیماری‌ها را، در طول بستری تا ترخیص و سپس پیگیری‌های بعد از ترخیص را، برعهده دارند. در طی قریب سی سال نقش پرستاران مراقبت‌های ویژه نوزادان در ایالات متحده، به عنوان افراد حرفه‌ای و واجد صلاحیت که مراقبت از نوزادان و خانواده را در عرصه‌های مختلف برعهده دارند، شناخته شده است. در این کشور پرستار ویژه نوزادان پس از اخذ مدرک کارشناسی به اشکال زیر می‌تواند تخصص لازم را کسب نماید:

دوره پیشرفته پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (Advanced Nursing Practice In Newborn Intensive Care Units)

دیپلم در پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (Post Graduate Diploma In Neonatal Intensive Career Nursing)

پرستار دارای مجوز با تجربه مراقبت ویژه نوزادان (Neonatal Nurse Practitioner)

پرستار حرفه‌ای بالینی نوزادان (Neonatal Clinical Nurse Practitioner)

پرستار بالینی متخصص نوزادان (Neonatal Clinical Nurse Specialists)

پرستار بالینی نوزادان این عنوان دیگر به کار نمی‌رود (Neonatal Nurse Clinician)

علاوه بر آمریکا به دلیل پیشرفت‌های گسترده در طب نوزادان و پریناتالوژی و امکان بقا نوزادان نارس و بد حال و نیز کمبود پزشکان، توجه به آموزش حرفه‌ای پرستاران در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان در طی سال‌های ۱۹۸۰ در کانادا و در سال‌های ۱۹۹۰ در انگلستان مورد توجه قرار گرفته است.

در کشور آمریکا از سال ۲۰۰۰ تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد در تخصص‌های پرستاری دنبال گردید و از سال ۲۰۰۱ رشته پرستاری حرفه‌ای بالینی نوزادان (NCNS) به صورت جدی از سوی آکادمی پزشکان کودکان آمریکا (AAP) با تعریف دقیق حیطه و نیز نحوه آموزش و ارزیابی مورد توجه و تاکید قرار گرفته است.

بر اساس مصوبه‌ای در سال ۲۰۰۰ در آمریکا، پرستار متخصص مراقبت ویژه نوزادان (NCNS)، پرستار دارای مجوز و گواهینامه کارشناسی است که دارای تجربه و مهارت در مراقبت از نوزادان پرخطر بوده و مدیریت نیازهای مراقبت سلامت نوزادان و خانواده آنان در حیطه فعالیت‌های این رشته می‌باشد. این پرستاران بایستی همراه با پزشکان متخصص نوزادان و کودکان، شرایط تشخیص، مراقبت و درمان را فراهم کنند، تا بتوانند تصمیمات مستقل بگیرند و در بررسی، تشخیص، مدیریت و ارزشیابی نیازهای مراقبتی، مشارکت همه جانبه داشته باشند. ضمن این که پرستارانی که پیش از سال ۲۰۰۰ در آمریکا در این رشته تحصیل کرده و مشغول به کار بوده‌اند، به تکمیل دوره آموزشی و حفظ توانمندی خود توصیه شده‌اند.

از آن جا که بر طبق نظر انجمن پرستاری نوزادان (NANN) در آخرین دهه قرن بیستم در امریکا، برای پرستاران دارای شرایط فوق، مدرک کارشناسی ارشد در نظر گرفته شد، امکان تحصیل تا مقطع دکترا هم برای آنها میسر گردید.

تاریخچه مختصر رشته در ایران:

دوره‌های مصوب کوتاه مدت مراقبت ویژه نوزادان در قالب آموزش ضمن خدمت در برخی از دانشگاه‌ها طراحی و اجرا شد. از جمله طراحی و برگزاری برنامه‌های یک ماهه توسط دانشگاه علوم پزشکی ایران و دوره‌های سه ماهه در دانشگاه علوم پزشکی تهران در طی سال‌های اخیر در پاسخ به نیازهای پرستاران و نیز برآورد انتظارات سایر ارایه‌دهندگان مراقبت، جهت توانمندسازی پرستاران این بخش‌ها بوده است.

علیرغم سابقه طولانی بستری نوزادان در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان، کمبود پرستاران زبده و متخصص در چنین بخش‌هایی به شدت احساس می‌شد. تقاضای حضور پرستاران آموزش دیده در این بخش‌ها هم از سوی پرستاران، پزشکان و مسئولین نیز وجود داشت. در مطالعات گسترده از جمله مطالعه‌ای که در سال ۱۳۸۰ در دانشگاه علوم پزشکی تهران پیرامون چالش در آینده آموزش پرستاری و نیز با هدف طراحی آموزش پرستاری و در مواجهه با تغییر در امر مراقبت بهداشتی و درمانی صورت گرفت هم بر توجه به نیازهای مردم و توسعه بخش‌های جدید و آموزش حرفه‌ای تاکید گردید. تجربه دانشگاه علوم پزشکی تهران نیز پس از برگزاری دو دوره در این حیطه گویای افزایش دانش، نگرش و توانمندی شرکت کنندگان پس از شرکت در این دوره‌ها بود. بنابراین کوریکولوم این رشته با توجه به نظرات صاحب‌نظران و بررسی کوریکولوم سایر کشورها تدوین شد و در اردیبهشت سال ۱۳۸۸ به تصویب سی و نهمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی رسید و در همان سال اولین گروه در این مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان، وارد دانشگاه شدند.

تداوم تغییرات در سیستم‌های بهداشتی، درمانی و مراقبت سلامت، پیشرفت تکنولوژی، تغییرات پروفایل جمعیتی، انتظارات و تقاضاهای جامعه، نشان دهنده ضرورت مطالعه و تجدید نظر در برنامه‌های درسی، فعالیت‌های تدریس و تعامل در آموزش، به ویژه در گروه پرستاری، به منظور ارتقای سطح اثربخشی آموزش است. بنابراین کوریکولوم رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته مراقبت ویژه نوزادان پس از جمع‌آوری پیشنهادهای صاحب‌نظران، اساتید و دانشجویان بازنگری شد. بر اساس بررسی‌های بعمل آمده، از نظر تعداد تخت و نیروی انسانی پرستاری، کمبودهای زیادی در این عرصه وجود دارد. بنابراین به نظر می‌رسد تربیت نیروی انسانی متخصص در این حوزه ضرورت داشته باشد.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

- بخش‌های نوزادان و مراقبت‌های ویژه نوزادان مراکز آموزشی، درمانی و بیمارستان‌های دولتی و خصوصی
- مراکز اورژانس و امداد آمبولانس خصوصی و دولتی (تیم‌های انتقال^۱ نوزاد (انتقال بین بیمارستانی)
- کلینیک‌های تکاملی و پیگیری
- مراکز مشاوره و ارایه مراقبت پرستاری در منزل
- مراکز تحقیقاتی و پژوهشکده‌ها مرتبط با مراقبت‌های ویژه نوزادان
- شرکت‌های دانش‌بنیان

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

در راستای فلسفه حاکم بر جامعه، فلسفه اسلامی زیر بنای طراحی برنامه حاضر قرار گرفت از آنجا که از دیدگاه فلسفه اسلام تربیت برای تنویر ذهن و ایجاد سجایای اخلاقی است. ارزش‌ها و باورها نیز متأثر از این فلسفه ذکر شده است.

در این برنامه بر ارزش‌های زیر تاکید شده است:

- رعایت عدالت و ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی، مذهبی و اسلامی
- سرآمدی در عملکرد بالینی (تعالی بالینی)
- اجرای مراقبت‌های با کیفیت برای نوزاد و خانواده
- اجرای مراقبت‌های تکاملی نوزاد
- پیروی از اصول اخلاقی و قانونی متناسب با شان و جایگاه حرفه
- حرفه‌ای شدن پرستاران
- همکاری بین حرفه‌ای و تیمی
- یادگیری مادام‌العمر
- پاسخگویی حرفه‌ای
- شفافیت و صداقت در انجام امور محوله
- حفظ سلامت و ایمنی نوزاد، خانواده و همکاران
- کسب استقلال و مهارت فراگیران در مراقبت
- جامع‌نگری و جامعه‌نگری

^۱ - Transport Team

دورنما (چشم‌انداز):

انتظار می‌رود همگام با گسترش بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان در ۱۰ سال آینده در کشور، حداقل ۱۰ درصد از پرستاران بخش‌های نوزادان و مراقبت ویژه نوزادان، دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان باشند. دانش و مهارت پرستاران بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان به سطح قابل قبول در کل کشور بر اساس استانداردهای جهانی رسیده و با به کارگیری تدابیر مدیریتی، آموزشی و پژوهشی در مراقبت از نوزادان بدحال با به حداقل رساندن مرگ و میر نوزادان به سطح برتر مراقبتی در منطقه دست یابد.

رسالت (ماموریت):

تربیت پرستاران حرفه‌ای آگاه به مسائل عملی روز و کارآمد برای اجرای مراقبت بالینی، توانمند، مسئولیت‌پذیر و حساس به سلامت افراد و جامعه در حیطه مراقبت ویژه از نوزادان و خانواده آنان بر اساس مراقبت خانواده محور، همچنین آموزش و پژوهش در این حیطه است، که تخصص خود را در زمینه‌های مراقبتی در اختیار جامعه قرار دهند و در نهایت کاهش مرگ و میر و عوارض ناشی از بیماری‌ها در نوزادان بستری در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان متناسب با اسناد بالادستی رسالت نهایی این دوره خواهد بود.

اهداف کلی:

- کاهش مرگ و میر نوزادان نارس و بستری در بخش مراقبت‌های ویژه و ارتقا سلامت آنان
- ارتقای دانش، نگرش و عملکرد بالینی، اجتماعی و مراقبتی از نوزادان نارس و دارای مشکلات خاص بستری در بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان یا ترخیصی از بیمارستان (در منزل) و خانواده آنان
- یادگیری تفکر انتقادی، توانایی پاسخ به سؤالات بالینی، تصمیم‌گیری و قضاوت بالینی بر اساس شرایط و سیاست‌های نظام سلامت
- کاهش پیامدها و عوارض در نوزادان نیازمند مراقبت ویژه و ارتقای سلامت
- روش‌های نوین جهت افزایش تاب‌آوری خانواده‌ها در مواجهه با مخاطرات ناشی از تولد نوزاد نارس
- مراقبت تخصصی مبتنی بر مطالب علمی روز (مبتنی بر شواهد) با استفاده از نیروی متخصص با تحصیلات مرتبط

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

دانش‌آموختگان این رشته دارای نقش‌های مراقبتی-حمایتی، آموزشی، پژوهشی، مدیریتی می‌باشند.

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان (Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار (General Competencies):

- مهارت‌های ارتباطی - تعاملی و مذاکره
- آموزش
- پژوهش و نگارش مقالات علمی
- تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله
- مهارت‌های مدیریتی مبتنی بر شواهد (متناسب با سیاستگذاری، برنامه ریزی، سازماندهی، پایش، نظارت و کنترل و ارزشیابی)
- حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism)
- استفاده از الگوها و مدل‌های مراقبتی
- مهارت‌های شناختی
- مهارت‌های مدیریتی
- مهارت عملکردهای مبتنی بر شواهد
- مهارت کار تیمی و بین حرفه‌ای

ب: جدول تطبیقی وظایف حرفه‌ای و توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار دانش‌آموختگان و کدهای درسی مرتبط با آن‌ها:

توانمندی‌های اختصاصی	شرح وظایف حرفه‌ای	کدهای مرتبط درسی
مراقبتی	• بررسی وضعیت فیزیکی نوزاد و خانواده • تشخیص نیازها و مشکلات نوزادان بستری در بخش مراقبت ویژه نوزادان و خانواده آن‌ها در قالب فرایند پرستاری • انجام مراقبت‌های روزانه مبتنی بر تشخیص‌های پرستاری • (فیزیوتراپی تنفسی، ساکشن، تغذیه، پانسمان و.....) • همکاری در اجرای رویه‌های تشخیصی و درمانی با پزشکان متخصص نوزادان (گذاشتن لوله قفسه صدری، نمونه‌گیری نخاعی) و انجام مراقبت‌های قبل و حین و بعد از این پروسیجرها • تفسیر داده‌های بالینی مربوط به دستگاه‌های پایش و اندازه‌گیری • تدوین و اجرای طرح ترخیص نوزاد و خانواده با بیماری‌های مختلف	۰۹-۰۶-۰۵-۰۴ ۱۴-۱۳-۱۲-۱۱ ۱۸-۱۷-۱۶-۱۵ ۲۲-۲۱-۲۰-۱۹ ۲۳
پژوهشی	• تعیین اولویت‌های پژوهشی در زمینه مراقبت از نوزاد و خانواده ارزیابی منتقدانه و کاربرد نتایج پژوهش‌ها در بالین	۰۹-۰۳-۰۲-۰۱ ۲۴-۱۷-۱۱-۱۰

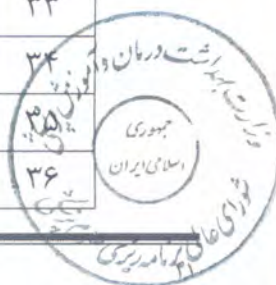
	• شناسایی موارد نیازمند پژوهش و گسترش مفاهیم مهارت‌ها • طراحی و انجام پژوهش‌های کاربردی در مورد مشکلات و چالش‌های موجود مرتبط با نوزادان • تولید شواهد و مقالات در منابع معتبر در مورد مراقبت از نوزاد • انجام پروژه‌های مشترک با سایر مراکز	
۰۱-۰۱-۰۳-۰۴-۱۷	• تحلیل نظام اجرای خدمات پرستاری به نوزادان نارس و یا بدحال در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان • به کارگیری اصول ارتقای کیفیت خدمات در بخش‌های مرتبط با مراقبت از نوزادان • مدیریت و رهبری، همکاری بین رشته‌ای • برنامه‌ریزی، پایش و نظارت • ارزشیابی برنامه‌ها • کنترل کیفی رویه‌ها در بخش‌های مراقبت ویژه • مدیریت منابع و عملکرد مبتنی بر شواهد • برنامه‌ریزی و اجرای برنامه مراقبتی	مدیریتی
۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳	• آموزش سلامت (یادگیری و یاددهی) • مشارکت در آموزش دانشجویان پرستاری در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان • مشارکت در آموزش کارکنان بالینی در قالب آموزش مداوم و ضمن خدمت • مشارکت در تهیه محتوای آموزشی برای خانواده نوزادان	آموزشی
۰۴-۰۵-۰۶-۰۷-۰۸-۰۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳	• انجام مراقبت روانی و معنوی از خانواده در منزل برای نوزادان دارای وضعیت‌های مزمن و مشکلات طولانی • برقراری مهارت‌های ارتباطی مناسب • پیگیری نوزادان نارس و نوزادان دارای مشکلات خاص، مهارت استفاده از تکنولوژی • (تله نرسینگ) برای پیگیری نوزاد و خانواده • اجرای مراقبت تکاملی خانواده محور • مراقبت تسکینی • اجرای حمایت‌های عاطفی و روانی از خانواده نوزاد در معرض خطر • برقراری ارتباط مناسب و موثر با نوزاد و خانواده و دیگر افراد گروه مراقبتی • اجرای طرح ترخیص نوزاد با رویکرد تکاملی نوزاد	حمایتی

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

ردیف	مهارت	حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری			
		مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل	کل دفعات
۱	انجام محاسبات دارویی در نوزادان	۲	۳	۵	۱۰
۲	اجرای دستورات داروهای خوراکی در نوزادان (قرص، شربت، قطره)	۲	۳	۵	۱۰
۳	اجرای دستورات داروهای تزریقی (تزریق عضلانی، زیرجلدی، داخل جلدی و وریدی)	۲	۳	۵	۱۰
۴	مراقبت قبل، حین و بعد از استفاده از سورفکتانت	۳	۲	۲	۷
۵	کاربرد و مراقبت از داروها از طریق رکتال	۲	۳	۳	۸
۶	مراقبت‌های قبل، حین و بعد از تزریق TPN	۲	۳	۵	۱۰
۷	کاربرد داروهای موضعی (قطره گوش و چشم و انواع پمادها) هر کدام	۲	۲	۲	۶
۸	استفاده از داروهای استنشاقی و نبولایزر برای نوزادان مراقبت‌های قبل، حین و بعد از آن	۲	۳	۳	۸
۹	اکسیژن درمانی ایمن در نوزادان و مراقبت‌های آن با استفاده از (ماسک، کانولا، هود و....)	۲	۳	۳	۸
۱۰	مراقبت از نوزاد در گرم‌کننده تابشی (وارمر)	۲	۳	۳	۸
۱۱	مراقبت از نوزادان در انکوباتور	۲	۳	۵	۱۰
۱۲	مراقبت از نوزاد تحت ونتیلاتور (تهویه مکانیکی)	۵	۵	۵	۱۵
۱۳	انجام مانیتورینگ قلبی ریوی در نوزاد	۵	۵	۵	۱۵
۱۴	استفاده از پمپ انفوزیون برای تزریق دارو و سرم	۲	۳	۵	۱۰
۱۵	استفاده و تنظیم سرنگ انفوزیون برای تزریق دارو	۲	۳	۵	۱۰
۱۶	مهارت در گرفتن نمونه VBG/CBG/ABGs و تفسیر	۲	۳	۵	۱۰

۱۷	مراقبت ایمن از نوزاد و خانواده	۲	۳	۵	۱۰
۱۸	تعیین سن جنینی بر اساس جدول بالارد و موارد مشابه	۲	۲	۲	۶
۱۹	مراقبت از نوزادان قبل و حین و بعد از اینتوباسیون و مشارکت در فرایند به عنوان عضوی از تیم	۳	۲	۱	۶
۲۰	مراقبت قبل، حین و بعد از خارج کردن لوله تراشه و مشارکت در فرایند (اکستوباسیون)	۳	۲	۱	۶
۲۱	انجام ساکشن صحیح و موثر، مراقبت‌های قبل، حین و بعد از آن حلق، دهان، لوله تراشه و تراکتوستومی	۵	۵	۱۰	۲۰
۲۲	تنظیم کلیه دستگاه‌های مورد استفاده در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان	۵	۵	۵	۱۵
۲۳	توانایی کاربرد دستگاه تهویه مکانیکی پرتابل برای انتقال نوزاد	۲	۲	۱	۵
۲۴	گرفتن نوار قلب از نوزاد	۲	۲	۲	۶
۲۵	مراقبت از استومی	۲	۳	۵	۱۰
۲۶	مراقبت از زخم در نوزادان و استفاده از پانسمان‌های نوین	۲	۳	۵	۱۰
۲۷	رعایت تکنیک‌های آسپتیک حین انجام رویه-های مراقبتی	۲	۳	۵	۱۰
۲۸	مراقبت از چست تیوب در نوزادان، مراقبت‌های قبل از جایگذاری، حین جایگذاری و خروج و بعد از آن	۲	۳	۲	۷
۲۹	گرفتن نمونه ادرار نوزاد	۳	۳	۳	۹
۳۰	کمک در گرفتن نمونه ادرار از سوپراپوبیک	۳	۳	-	۶
۳۱	بررسی نتایج آزمایش‌ها و تشخیص موارد غیر طبیعی بر اساس شرایط نوزاد	۲	۳	۵	۱۰
۳۲	تشخیص ریتم غیر طبیعی نوار قلب	۲	۲	۲	۶
۳۳	مراقبت از کاتتر شریانی	۳	۳	۳	۹
۳۴	مراقبت از تراکتوستومی نوزاد	۳	۳	۳	۹
۳۵	جایگذاری سوند فولی و نلاتون	۳	۳	۳	۹
۳۶	تغذیه نوزاد نیازمند به مراقبت ویژه (شیر مادر،	۳	۳	۳	۹

				شیر خشک، گاواژ، سرنگ...) و کمک به مادر در انجام تغذیه	
۳۷	کمک در احیا به عنوان عضو تیم	۳	۳	-	۶
۳۸	استفاده از ابزارهای رایج ارزیابی درد نوزادان پره‌ترم، ترم و پست‌ترم با استفاده از ابزارهای مختلف	۳	۳	۳	۹
۳۹	مدیریت درد در نوزادان و کاربرد sedation	۳	۳	۲	۸
۴۰	فرایند پذیرش و ترخیص نوزاد	۳	۳	۳	۹
۴۱	آموزش به مادر و خانواده دارای نوزاد نیازمند به مراقبت ویژه	۳	۳	۳	۹
۴۲	برقراری راه وریدی مناسب و مراقبت از آن	۳	۳	۳	۹
۴۳	NG/OG tube (جایگذاری و مراقبت)	۳	۳	۳	۹
۴۴	PICC (جایگذاری و مراقبت) زیر نظر پزشک معالج و پرستار مجرب تعبیه PICC	۴	۵	-	۹
۴۵	مراقبت و همکاری UVC, UAV	۳	۳	۳	۹
۴۶	مراقبت از PEG و گاستروستومی	۳	۳	۳	۹
۴۷	مراقبت‌های قبل، حین و بعد از تعویض خون	۳	۳	۳	۹
۴۸	مراقبت‌های مرتبط با انفوزیون خون و فراورده‌های خونی (بر اساس اصول هموویژلانس)	۳	۳	۳	۹
۴۹	مراقبت از نوزاد قبل، حین و بعد از انجام لومبار پانکچر (LP)	۳	۳	۱	۷
۵۰	ارزیابی تکاملی نوزادان پره‌مچور	۲	۳	۵	۱۰
۵۱	اجرای مهارت در مراقبت خانواده محور	۲	۲	۲	۶
۵۲	کاربرد فرایند پرستاری در مراقبت از نوزادان	۳	۳	۲	۸
۵۳	مهارت ارتباط با خانواده نوزاد در قالب برنامه نیدکپ	۱	۱	۲	۴
۵۴	شناسایی کلیدهای رفتاری نوزاد بر اساس ابزارهای موجود	۳	۳	۳	۹

راهبردهای آموزشی (Educational Strategies):

آموزش در این دوره دانشجو محور به همراه نقش هدایت کننده استاد (یادگیری تلفیقی) بوده و اساتید، راهبردهای حمایتی مناسب را به دانشجو ارائه می‌دهند. همچنین، هدف این دوره، رسیدن دانشجو به مهارت و دانش انجام کار با کیفیت بالا در مراکز درمانی و مراقبتی می‌باشد. دانش‌آموختگان رشته باید بتوانند این مهارت‌ها را به دیگران آموزش دهند. راهبردهای اساسی در این دوره، به شرح ذیل است:

- یادگیری خود راهبر (Self-directed learning) ☒
- یادگیری مبتنی بر جامعه (Community-based learning) ☒
- یادگیری مبتنی بر وظایف حرفه‌ای (Task-based learning) ☒
- یادگیری مبتنی بر مسئله (Problem-based learning) ☒
- یادگیری مبتنی بر شواهد (Evidence-based learning) ☒
- آموزش بالینی (Clinical teaching) ☒
- یادگیری مبتنی بر شایستگی (Competency-based learning) ☒
- یادگیری از طریق ارائه خدمت (Service learning) ☒
- آموزش توأم دانشجو و استاد محور ☒
- آموزش جامعه‌نگر (Community Oriented Education) ☒
- آموزش مبتنی بر موضوع (Subject based Education) ☒
- آموزش بیمارستانی (Hospital Based Education) ☒

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- انواع کنفرانس‌های داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک، کارگاه‌های آموزشی، ژورنال کلاب و کتاب خوانی case presentation
- گزارش صبحگاهی، راندهای کاری و آموزشی، آموزش سرپایی، آموزش در اتاق عمل، اتاق اقدامات عملی یا آزمایشگاه

- استفاده از تکنیک‌های شبیه سازی و آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- self education, self study
- سخنرانی کلاسی و درون بخشی
- سمینار
- یادگیری تیمی (Team based learning)
- ژورنال کلاب
- ارائه موارد آموزشی در کارآموزی و کلاس و استفاده از تجربیات تک تک دانشجویان
- راندهای آموزشی

- شبیه‌سازها
- آموزش از راه دور
- مطالعه خود راهبر

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه بازنگری می‌شود)
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- در ارایه مراقبت به مددجویان، کدهای اخلاقی مرتبط با حرفه (۳) را رعایت نمایند.
- حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism)
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.
- موارد ۱، ۲، ۳ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

فراگیران با روش‌های زیر، بر حسب موقعیت و همچنین تشخیص گروه آموزشی، ارزیابی خواهند شد:

- آزمون‌های کتبی (Written Tests)
- آزمون‌های شفاهی (Oral Tests)
- آزمون تعاملی رایانه‌ای (Computer Interactive Examination)
- آزمون ۳۶۰ درجه
- آزمون ساختارمند عینی و بالینی OSCE (Objective Structured Clinical Examination)
- آزمون مشاهده مستقیم مهارت‌های عملی (DOPS)
- آزمون کوتاه مدت عملکرد بالینی (Mini-CEX)
- Project Based Assessment

ب: دفعات ارزیابی:

※ ارزیابی‌های میان دوره

※ ارزیابی‌های پایان دوره

فصل دوم

حداقل نیازهای برنامه آموزشی

رشته پرستاری مراقبتهای ویژه نوزادان

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حداقل هیات علمی مورد نیاز: (تعداد، گرایش، رتبه)

-گروه آموزشی مجری از اعضاء هیئت علمی با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف- اعضای هیئت علمی ثابت تمام وقت جغرافیایی براساس مصوبه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با مدرک دکترای تخصصی (Ph.D) در رشته: پرستاری با پایه کارشناسی ارشد مراقبت ویژه نوزادان/کودکان می‌باشد.

مهم:

مطابق با ضوابط شورای گسترش و ارزیابی آموزش پزشکی، راه اندازی این رشته تنها در دانشگاه‌هایی که تربیت دستیار فوق تخصصی نوزادان را داشته باشند، امکان پذیر است.

ب- تخصص‌های مورد نیاز پشتیبان:

گروه‌های بالینی پزشکی مرتبط با نوزادان، فوق تخصص نوزادان، فوق تخصص جراحی نوزادان و... گروه‌های علوم پایه، فارماکولوژی، آمار زیستی و روش تحقیق، آمار زیستی

کارکنان آموزش دیده مورد نیاز (دارای مهارت فنی مشخص) برای اجرای برنامه:

کارکنان پرستاری آموزش دیده (کارشناس ارشد مراقبت ویژه نوزادان)
حداقل دو نفر کارشناس ارشد پرستاری رشته پرستاری کودکان یا مراقبت ویژه نوزادان برای مشارکت در آموزش دانشجویان در بیمارستان

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاس‌های درسی
- اتاق دانشجویان
- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس
- بایگانی آموزش
- کتابخانه
- اتاق استادان
- اتاق رایانه
- کتابخانه و سالن مطالعه
- سالن مطالعه
- وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی
- امکانات برگزاری کلاس‌ها و کارگاه‌ها به صورت مجازی و حقیقی

فضاها و عرصه‌های اختصاصی مورد نیاز:

مراکز آموزشی باید دارای امکانات مناسب جهت آموزش دانشجوی کارشناسی ارشد مراقبت‌های ویژه نوزادان به شرح ذیل باشند.

- ۱- بیمارستان‌ها و مراکز آموزشی و درمانی مناسب برای گذراندن دوره‌های کارآموزی با پتانسیل ویژه برای آموزش شامل بخش‌های نوزادان و مراقبت ویژه نوزادان سطوح اول تا سوم که نوزادان با انواع مشکلات داخلی و جراحی در آن، بستری می‌شوند.
- ۲- کلاس درس در بیمارستان
- ۳- مرکز مناسب مهارت بالینی در دانشکده یا بیمارستان با مولاژ و مانکن‌های نوزاد برای آموزش آکادمیک
- ۴- مرکز مهارت‌های بالینی احیای نوزاد با تجهیزات تخصصی

جمعیت‌ها یا نمونه‌های مورد نیاز:

- نوزادان بدحال و بحرانی
- نوزادان مبتلا به بیماری‌های ژنتیکی
- نوزادان مبتلا به بیماری‌های پیشرفته و در انتهای زندگی
- نوزادان تحت رویه‌های تشخیصی و درمان‌های تهاجمی

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه‌ای) مورد نیاز:

- دستگاه‌های تهویه مکانیکی نوزادان
- سیستم‌های مانیتورینگ قلبی، تنفسی و عصبی
- دفیبریلاتور
- مانکن‌های هوشمند احیای قلبی ریوی
- وسایل اینتوباسیون
- ترالی احیا
- وسایل حمایتی تنفسی
- وسایل اکسیژن درمانی
- انکوباتور
- گرم کننده تابشی (وارمر)
- وسایل مربوط به جایگذاری PICC

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه
نوزادان در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مشخصات دوره:

- ۱- نام دوره: رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته
- ۲- طول دوره و ساختار آن: مطابق آیین نامه مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی است.
- ۳- تعداد واحدهای درسی: تعداد واحدهای درسی در این دوره، ۳۲ واحد است که به شرح زیر می‌باشد:

واحدهای اختصاصی (Core)	۲۸ واحد
پایان‌نامه	۴ واحد
جمع کل	۳۲ واحد

جدول الف - دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز یا همزمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
۰۱	سیستم های اطلاع رسانی پزشکی	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	--
۰۲	آمار	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴	--
۰۳	روش تحقیق	۱/۵	۱	۰/۵	۱۷	۱۷	۳۴	--
	جمع	۴	۲/۵	۱/۵	۴۳	۵۱	۹۴	

دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تائید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تمامی یا تعدادی از دروس کمبود جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان در مقطع کارشناسی ارشد الکترونیک

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی				تعداد ساعات درسی			
		جمع	نظری	عملی	کارآموزی	جمع	نظری	عملی	کارآموزی
۰۴	مقدمه‌ای بر پرستاری مراقبت ویژه نوزادان	۲	۲	-	-	۳۴	-	-	-
۰۵	کلیات بررسی و ارزیابی نوزاد و خانواده	۱	-	-	۱	-	-	-	۵۱
۰۶	جنین‌شناسی و ژنتیک	۱	۱	-	-	۱۷	-	-	-
۰۷	اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱	۱/۵	۱/۵	-	-	۲۶	-	-	۰۴
۰۸	کارآموزی اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱	۱	-	-	۱	-	-	-	۰۴-۰۷
۰۹	حمایت تکاملی و مراقبت خانواده محور	۱	۱	-	-	۱۷	-	-	-
۱۰	نظریه‌های پرستاری نوزادان	۱	۱	-	-	۱۷	-	-	-
۱۱	اصول اخلاقی، قانونی و حرفه‌ای در مراقبت از نوزادان	۱	۱	-	-	۱۷	-	-	-
۱۲	داروشناسی بالینی اختصاصی	۱	۱	-	-	۱۷	-	-	-
۱۳	کارآموزی داروشناسی بالینی اختصاصی	۰/۵	-	-	۰/۵	-	-	-	۲۶
۱۴	مروری بر پروسیجرهای شایع	۱	-	۱	-	۳۴	-	۳۴	-
۱۵	اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲	۲	۲	-	-	۳۴	-	-	۰۷-۰۴
۱۶	کارآموزی اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲	۱	-	-	۱	-	-	-	۰۸-۰۷ ۱۵
۱۷	اصول مدیریت و نظریه‌های رهبری	۱	۱	-	-	۱۷	-	-	-
۱۸	مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۱	۲	۲	-	-	۳۴	-	-	۱۵-۰۷
۱۹	کارآموزی مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۱	۱	-	-	۱	-	-	-	۰۷-۰۴ ۱۵-۰۸ ۱۸-۱۶
۲۰	مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۲	۲	۲	-	-	۳۴	-	-	۱۸
۲۱	کارآموزی مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۲	۲	-	-	۲	-	-	-	۲۰
۲۲	مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۳	۲	۲	-	-	۳۴	-	-	۲۱-۲۰
۲۳	کارآموزی مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۳	۳	-	-	۳	-	-	-	۲۲
۲۴	پایان نامه					۴			
جمع کل						۳۲			

تذکر: ساعات حضور در عرصه‌های کارآموزی مطابق با ساعت شیفت‌های کاری، از شنبه لغایت پنج شنبه خواهد بود. (۶ ساعت عصرکاری - ۶ ساعت صبح

کاری - ۱۲ ساعت شب کاری)

عناوین کارگاه‌های آموزشی مورد نیاز دوره:

نام کارگاه	میزان ساعت
شیر مادر، بانک شیر، (KFC, KMC, Breast Crawl): اجباری	۶
مراقبت تکاملی: اجباری	۶
احیای نوزاد: اجباری	۱۲
مهارت‌های ارتباطی و ارتباطات حرفه‌ای: اجباری	۶
PICC جایگذاری و مراقبت: اختیاری	۱۲
مستندسازی در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان: اجباری	۶
مستندسازی در بخش‌های ویژه نوزادان اجباری	۶
Invasive and non-invasive ventilation: اختیاری	۱۲
اهدا عضو اجباری	۴

با توجه به تخصصی بودن، کارگاه‌های فوق توسط گروه آموزشی مربوطه و در صورت صلاحدید گروه با همکاری متخصصین و گروه‌های آموزشی دیگر طراحی و ارائه خواهند شد.
به طور کلی تقریباً ۵۰ درصد برنامه آموزشی NICU می‌تواند به صورت مجازی اجرا شود.

نام درس: سیستم های اطلاع رسانی پزشکی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

کد درس: ۰۱

هدف کلی درس:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند با موتورهای جستجوگر و نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در آنها آشنا شود. بتواند تفاوت و توانایی این نرم افزارها را در چند موتور جستجوگر Bing, Yahoo, google و .. شناخته و با هم مقایسه کند. همچنین ضمن آشنایی با چند موتور جستجوگر Meta Search engine بتواند با روش ها، جستجو و عوامل موثر بر آن، جستجوی پیشرفته، سیستم بولین Boolean operators خطاهای موجود در کوتاهی کلمات کلیدی (Truncation) مانند asterisk کاربرد پرانترها و تاثیر متقابل کلمات کلیدی بر نتایج جستجو، آشنا شود. دانشجو باید به امکانات موجود در نرم افزارهای مرتبط با اینترنت Explorer, Mozilla firefox, Google chrome آشنا شود. از دیگر اهداف این درس آشنا شدن دانشجو با سرویس کتابخانه ی دانشگاه محل تحصیل می باشد. آگاهی دانشجو به بانک های اطلاعاتی و ناشرین مرتبط با علوم بهداشتی و پزشکی، سایت های مهم در علوم بهداشتی و پزشکی بخصوص PubMed, Cochrane معیارهای سنجش مقالات (مانند Citations)، مجلات (Impactfactor) و نویسندگان (H-index) و یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع Reference manager الزامی است.

شرح درس:

در این درس دانشجو با روش های جستجوی علمی، مشکلات جستجو در اینترنت و فایق آمدن بر آنها آموزش خواهد دید. با مفاهیم سنجش مقالات، مجلات و جستجو در بعضی از سایت های ناشرین مهم آشنا خواهد شد. بدین ترتیب دانشجو قادر خواهد شد جستجوی سازماندهی شده ای از مرورگرها و بانک های اطلاعاتی داشته باشد. در نهایت دانشجو قادر به ایجاد کتابخانه اختصاصی توسط یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع خواهد شد تا براساس آن مجموع منابع مورد نیاز خود را برای نگارش پایا نامه، مقالات و گزارشات تهیه نماید.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

آشنایی با موتورهای جستجوگر عمومی، تفاوت آنها و مقایسه چند موتور جستجوگر با هم از نظر جستجوی یکسان (کار عملی): انجام انفرادی جستجوی پیشرفته، جستجو بولین Not, Or, And در جستجوگر PubMed (کلاس)

آشنایی با نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در هر موتور جستجوگر

آشنایی با مرورگرهای Internet Explorer, Mozilla firefox, Google chrome و امکانات آنها(کار عملی): مرتب کردن و ذخیره Favorite در فلاش دیسک

آشنایی با سرویس های موجود در کتابخانه دانشگاه محل تحصیل شامل دسترسی به مجلات داخلی و خارجی و نرم افزار جامع

آشنایی با ناشرین مانند Elsevier, EBSCO, Wiley, Springer

آشنایی با بانک‌ها و منابع اطلاعاتی Web of Science, Science, Scopus, proQuest, Biological Abstract و

...

آشنایی با پایگاه‌های استنادی

آشنایی با بانک جامع مقالات پزشکی Medlib, Iranmedex, Irandoc و ...

روش‌های جستجو از طریق سرعنوان‌های موضوعی پزشکی (MeSH)

آشنایی با معیارهای سنجش مقالات (مانند Citation)، سنجش مجلات (Impact factor) و سنجش نویسندگان (H-

index) در بانک‌های اطلاعات ذیربط

آشنایی با کاربرد DOI

آشنایی با PubMed و مجموعه‌ای از مقالات بانک اطلاعاتی مدلاین، بانک ژن، نرم افزارهای آنلاین موجود در آن

آشنایی با نرم افزار EndNote و ایجاد یک کتابخانه شخصی از منابع بطور عملی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- شرکت فعال در فعالیتهای کلاسی ۱۰٪

منابع اصلی درس:

- www.medlib.ir
- www.proquest.com
- www.ncbi.nlm.nih.gov

کد درس: ۰۲

نام درس: آمار

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱/۵ واحد (۱ واحد نظری و ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

شرح درس:

تسلط فراگیران بر مفاهیم و اصول آمار توصیفی و تحلیلی و کاربرد آن در تحلیل‌های آماری طرح‌های پژوهشی
رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

الف - نظری:

- مقیاس‌های اندازه‌گیری، شاخص‌های مرکزی آمار توصیفی
- شاخص‌های پراکندگی آمار توصیفی
- مروری بر آزمون فرضیه
- خطای نوع اول و دوم، مفهوم P value، فاصله اطمینان
- آزمون‌های مقایسه دو یا چند گروه با در دست داشتن داده‌های کمی و کیفی
- آزمون‌های پارامتری و ناپارامتری
- آزمون همبستگی
- محاسبه حساسیت و ویژگی تست‌های تشخیصی، تحلیل نتایج آماری مقالات و متون علمی
- آنالیز واریانس، آنالیز واریانس یک طرفه، مقایسه‌های پس از آنالیز واریانس

ب - عملی:

- انجام آزمون‌های پارامتریک و ناپارامتریک با نرم افزار SPSS
- رسم انواع نمودار با نرم افزار SPSS
- ※ دانشجویان ملزم به شرکت در کارگاه آشنایی با نرم افزار SPSS یا اجرای مدرک معتبر مبنی بر گذراندن این دوره می باشند.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- انجام آزمون‌های مستمر و پایان دوره
- ارزیابی تکالیف دانشجویان
- ارزیابی فعالیت‌های دانشجویان

منابع اصلی درس:

- دانیل، واین، اصول و روش‌های آمار زیستی، ترجمه محمدتقی آیت‌اللهی، آخرین ویرایش، امیرکبیر
- محمد، کاظم، ملک افضلی، حسین، روش‌های آماری و شاخص‌های بهداشتی، آخرین چاپ
- سایر کتب آمار با تشخیص استاد مربوطه
- نرم افزار SPSS

- Munro BH. Statistical methods for health care research. Lippincott Williams & Wilkins; Last edition
- Dawson B, Trapp RG. Basic & clinical biostatistics. Monterey: McGraw-Hill; Last edition

کد درس: ۰۳

نام درس: روش تحقیق

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱/۵ واحد (۱ واحد نظری و ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

شرح درس: آشنایی فراگیران با روش‌های تحقیق علمی، از طراحی تا اجرای یک طرح پژوهشی و کاربرد نتایج تحقیقات در عمل و تفسیر نتیجه تحقیقات

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

- مروری بر اصول روش تحقیق
- آشنایی با پژوهش (مطالعات کمی و کیفی، انتخاب عنوان جستجوی هات تاپیک‌های هر رشته)
- انواع تحقیقات کمی چارچوب نظری و مفهومی، پیش فرض‌ها و محدودیت‌های پژوهش
- مواد و روش‌ها (ابزار پژوهش شامل روایی و پایایی ابزار پژوهش) بحث، نتیجه‌گیری و کاربرد یافته‌های پژوهش

- مروری کلی بر ابزارهای نقد مطالعات کمی طراحی و کاربرد پژوهش در پرستاری مراقبت ویژه نوزادان

۱۷ ساعت عملی:

- تنظیم طرح پژوهشی فردی یا گروهی
- نقد و بررسی پژوهش‌های انجام شده در کلاس

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- انجام آزمون‌های مستمر و پایان دوره
- ارزیابی تکالیف دانشجو
- ارزیابی فعالیت‌های دانشجو
- اجرای یک طرح پژوهشی

منابع اصلی درس:

- Grove SK, Burns N, Gray J. The practice of nursing research: Appraisal, synthesis, and generation of evidence. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Grove SK, Burns N, Gray J. Understanding nursing research: Building an evidence-based practice. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Polit DF, Beck CT. Nursing research: Principles and methods. Lippincott Williams & Wilkins; Last edition

- سایر کتاب‌های روش تحقیق و روش تحقیق پرستاری

کد درس: ۰۴

نام درس: مقدمه‌ای بر پرستاری مراقبت ویژه نوزادان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با مفاهیم مربوط به مراقبت از نوزادان

شرح درس: آشنایی با مفاهیم پریناتولوژی و جایگاه آن، شناخت سیاستگذاری‌های آینده نظام سلامت، آشنایی با اقتصاد سلامت و اهمیت مراقبت از نوزادان و مادران، آشنایی با سطح‌بندی خدمات نظام سلامت و اصول و مفاهیم مرتبط با پرستاری نوزادان

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- مفاهیم طب نوزادی و پریناتولوژی جنین و نوزاد
- سن داخل رحمی
- نوزاد نارس و رسیده و ارزیابی سن جنینی با استفاده از ابزارهای موجود
- زایمان زودرس و تعیین سن بارداری
- تعاریف مرگ دوره نوزادی، شیرخواری و پریناتال
- نوزاد کم وزن، وزن مناسب و وزن بالا نسبت به سن داخل رحمی
- تقسیم‌بندی نوزادان بر اساس وزن
- سیاست‌های سلامت- اقتصاد سلامت و جهت‌گیری آینده افق ۱۴۰۴ و جایگاه ایران در منطقه
- اهداف هزاره و توجه به دستیابی به اهداف در ارتباط با ارتقای سلامت مادران و نوزادان
- مدیریت سلامت و هزینه‌های آن
- افزایش تخت‌های مراقبت ویژه نوزادان و تعدد بیماران بدحال و نارس
- استفاده بهینه از امکانات حاضر
- هزینه اثربخشی تخت‌های ویژه نوزادان
- جایگاه علم نوزادان و پریناتولوژی
- آمار کشور در مقایسه با دنیا
- تاریخچه دنیا و ایران، علل مرگ مادران و نوزادان
- اهمیت توجه به علل مرگ و میر مادران و نوزادان
- نیاز به دوره کارشناسی ارشد مراقبت ویژه نوزادان
- ویژگی‌های رشته
- آمار تولد و مرگ و میر داخل رحمی و تولد نوزادان نارس
- دلایل افزایش تعداد تخت‌های ویژه نوزادان
- اهمیت حضور پرستار مجرب در اجرای خدمات و شدت مشکل و نیاز
- نشر جایگاه مراقبت‌های ویژه نوزادان

- پیشرفت دانش پرستاری و علوم وابسته
- اهمیت اجرای خدمات سطح بندی در ارتقای سلامت مادران و نوزادان
- تاریخچه سطح بندی در دنیا و ارتباط تنگاتنگ مادران و نوزادان
- سطح بندی و اقتصاد سطح بندی و خدمات بهینه
- سطوح مراقبتی در طب نوزادان
- اصول سطح بندی: ساختار اجرای خدمات در سطح بندی
- سطوح مراقبت در طب نوزادان: سطح ۱، ۲، ۳ و ۴
- اصول مراقبت ویژه از نوزاد
- درک درست از نوزادان با نیاز به مراقبت ویژه
- درک درست از زمان خروج نوزاد از شرایط بحرانی
- مراقبت ویژه: درک درست از انتقال نوزادان در صورت بروز بحران
- کمبود تحت و توجه به اولویت
- سیاست‌های سلامت محور و جهت گیری آینده
- سیاستگذاری مراقبت سلامت نوزادان تا ۲ سالگی
- برنامه کشوری مراقبت ارتقای سلامت مادر و نوزاد: برنامه کشوری واکسیناسیون کودکان و نوزادان
- نقش پرستار مراقبت ویژه نوزادان در ارتقای سلامت نوزاد و خانواده: سیاستگذاری در پرستاری مراقبت ویژه نوزادان
- مشارکت در سیاستگذاری سلامت خانواده و نوزاد
- جامعه و نقش پرستار بخش مراقبت ویژه نوزادان
- نقش پرستار حرفه ای بخش ویژه نوزادان
- نقش آموزشی
- نقش‌های بالینی: مهارت‌های بالینی مرتبط با نوزادان
- توانمندی در ادغام توانایی‌های همه جانبه، تفکر پویا و نقادانه
- نقش علمی: تفکر و ارزیابی علمی، به کارگیری دروس علمی، درک صحیح از مراقبت مبتنی بر شواهد
- مدیریت و پایش کنترل عفونت در بخش مراقبت ویژه نوزادان
- نمونه‌گیری و ارسال صحیح آزمایش‌ها
- شناسایی عوامل خطر عفونت
- راهبردهای کنترل عفونت
- راهکارهای پایبندی به کنترل عفونت
- شناسایی عادات رفتاری و شرایط خطر ساز در گسترش عفونت
- قوانین جداسازی
- نمونه‌گیری صحیح و انسانی در جهت کنترل عفونت و شناسایی عوامل اپیدمی عفونی
- ایمنی بیمار در بخش مراقبت ویژه نوزادان

- توسعه ساختار ایمن
- بررسی خطا در بخش مراقبت ویژه
- تشویق خودگزارش دهی خطاها
- پایش و ارتقای کیفیت سیستم
- درس آموخته شده از خطا
- رسم نمودار fish bone
- تحلیل ریشه‌ای خطا (RCA)^۲ برای جلوگیری از وقوع مجدد

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- حضور منظم و فعال در کلاس و شرکت در بحث‌های کلاسی
- آزمون‌های مستمر و پایان دوره کتبی بر اساس نظر اساتید

منابع اصلی درس:

- اداره ارتقا سلامت مادران - برنامه کشوری مادری ایمن، مراقبت‌های ادغام یافته سلامت مادران راهنمای خدمات خارج بیمارستانی، چاپ پنجم - تجدید نظر چهارم - آخرین ویرایش
- اهداف توسعه هزاره سازمان جهانی بهداشت و سازمان ملل، سازمان جهانی بهداشت، به آدرس:
- آخرین شاخص‌های آماری کشور، گزارش معاونت سلامت دفتر سلامت خانواده، جمعیت و مدارس - وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- برنامه افق ۱۴۰۴، سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران، به آدرس:
- دبیرخانه عوامل اجتماعی تعیین کننده سلامت و ترویج سلامت معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - سلامت و عوامل اجتماعی تعیین کننده آن، سلامت معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - آخرین ویرایش
- دفتر سلامت خانواده اداره سلامت کودکان - مراقبت‌های ادغام یافته ناخوشی اطفال (مانا) - وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، دفتر سلامت خانواده اداره سلامت کودکان با صندوق کودکان سازمان ملل - آخرین ویرایش
- صندوق سازمان ملل متحد - وضعیت کودکان جهان در سال ۲۰۱۸ و خلاصه اجرایی جهت بقا کودک - صندوق سازمان ملل متحد، ایران - آخرین ویرایش
- کوریکولوم اصلی پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (NICU)، ترجمه دکتر کدیور و همکاران، نشر جامعه‌نگر، تهران، آخرین ویرایش

^۲ - Root Cause Analysis

- مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر- اداره بیماری‌های قابل پیشگیری با واکسن و قرنطینه- برنامه و راهنمای ایمن سازی مصوب کمیته کشوری ایمن سازی ، معاونت سلامت، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، آخرین ویرایش

- <http://www.iranofogh۱۴۰۴.blogfa.com> .
- <http://www.un.org/millenniumgoals>
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing. Saunders, Last edition

کد درس: ۰۵

نام درس: کلیات بررسی و ارزیابی نوزاد و خانواده

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: برآوردی کلی از سیستم‌های مختلف نوزادان

شرح درس: شروع بررسی نوزاد با بررسی خانواده به عنوان کانون رشد و پرورش نوزاد، ارزیابی سیستم به سیستم نوزاد با تاکید بر موارد نرمال و سپس انحراف از نرمال، آشنایی با ارزیابی نوزادان نارس، آشنایی با بررسی‌های پاراکلینیک و آشنایی با تفسیر گرافی‌های رایج به ویژه گرافی قفسه سینه، آشنایی با غربالگری-های دوره نوزادی، آشنایی با پایش علائم حیاتی و تجهیزات موجود در بخش خواهد بود. آموزش در بخش-های نوزادان و مراقبت ویژه نوزادان برگزار می‌شود.

رئوس مطالب (۵۱ ساعت کارآموزی)

- ارزیابی نوزادان نارس
- ارزیابی آپگار نوزادی، تعاریف بر اساس انواع نوزادان نارس، بررسی اولیه نوزادان نارس
- سیستم تنفس
- تنفس مشکل، تاکی‌پنه، حمایت تنفسی (حیطه‌های ارزیابی شامل اداره راه هوایی، حمایت تنفسی، تعداد و تلاش تنفسی، صداهای تنفسی، شکل و قرینگی قفسه سینه، رنگ پوست، پالس اکسیمتری، ترشحات، گازهای خون شریانی)
- سیستم قلبی عروقی
- پوست رنگ پریده، نبض‌های ضعیف، فشار خون پایین، سیانوز بدون پاسخ به اکسیژن، ضربان قلب بیش از ۲۲۰ در دقیقه (حیطه‌های مورد ارزیابی شامل سطح هوشیاری، رنگ پوست، پرفوزیون مرکزی و محیطی، نبض‌ها، فشارخون، ضربان قلب، ریتم و خصوصیات آن، PMI، ابزارهای مانیتورینگ، تست هیپراکسی، جایگزینی خون و حجم، داروها و تاثیر آن)
- سیستم اعصاب
- تون غیر طبیعی، لرزش و تشنج (حیطه‌های مورد ارزیابی شامل سطح هوشیاری، فعالیت، حالت بدن، تون، رفلکس‌ها، شاخص‌های تکاملی، گریه، تشنج/حرکات غیر طبیعی، فونتanel‌ها، شواهد ضربه خارجی، داروها)
- نوزادان نیازمند جراحی
- نقص دیواره قدامی شکم، استفراغ یا ناتوانی در بلع، دیستانسیون شکم، تاخیر در دفع مکنونیوم، آنوس بسته (حیطه‌های مورد ارزیابی شامل سالم بودن پوست، زخم، بثورات، بافت اسکار، تورگور بافتی، مخاط، گرفتن/از دست دادن وزن، اندازه‌گیری دور شکم و تعادل مایعات)
- مایعات و گلوکز، تنظیم دما، عفونت و حمایت
- هیپوگلیسمی، عدم شروع تغذیه یا وجود منع تغذیه، $T \geq 37.2$ و $T \leq 36.3$ ، افزایش خطر ناپایداری دما، وجود خطر عفونت، حمایت از نوزاد، خانواده و مراقبین سلامت

- بررسی‌های رایج تشخیصی و آزمایشگاهی در بخش مراقبت ویژه نوزادان
- ارزیابی آزمایشگاهی، نمونه‌گیری، کاهش درد و تنش نوزاد حین و بعد از نمونه‌برداری با استفاده از نتایج تحقیقات مبتنی بر شواهد موجود، غربالگری دوره نوزادی، تفسیر نتایج آزمایش‌ها
- تصویربرداری و تفسیر نتایج
- اصول و مفاهیم تصویربرداری، تصویربرداری‌های معمول، اصول کلی تفسیر رادیولوژی، تفسیر گرافی قفسه سینه (سندرم نشت هوا، وضعیت قلب، پنوموتوراکس، هموتوراکس، هرنی دیافراگمی)، تفسیر گرافی شکم، ارزیابی وضعیت کاتترها و محل لوله‌های تعبیه شده، سونوگرافی و اصول MRI و اصول اکوکاردیوگرافی، سایر موارد، نقش پرستار در حمایت از نوزاد در حین تصویربرداری و...
- آزمایش‌ها و تفسیر نتایج
- آزمایش‌ها خون، ادرار، غربالگری، کشت
- پایش علائم حیاتی و شناخت دستگاه‌ها و تجهیزات رایج بخش
- اصول پایش بالینی نوزاد، پایش تنفس، هوشیاری، وضعیت عصبی، خون رسانی محیطی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- فعالیت کلاسی
- آزمون‌های مستمر و پایانی

منابع اصلی درس:

- سولیمانو، آلفونسو و همکاران، مراقبت بحرانی در نوزاد در معرض خطر (ACORN)، ترجمه عباس حبیب الهی و همکاران، نشر ایده‌پردازان آخرین ویرایش
- کلیگمن رابرت و همکاران، بیماری‌های نوزادان نلسون، ترجمه دکتر محمد نوری شادکام و حسین عطایی نخعی، و، سبحان، آخرین ویرایش
- کوریکولوم اصلی پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (NICU)، ترجمه دکتر ملیحه کدیور و همکاران، نشر جامعه نگر، تهران، آخرین ویرایش
- ACoRN Editorial Board, Solimano A, Littleford J, Ling E, O'Flaherty D, ACoRN Neonatal Society. ACoRN: acute care of at-risk newborns. ACoRN Neonatal Society; Last edition
- Bissinger RL, and Annibale DJ. Golden Hours: Care of the Very Low Birth Weight Infant. The National Certification Corporation (NCC), Chicago, IL, Last edition

- Davies L, McDonald S. Examination of the newborn and neonatal health: a multidimensional approach. Elsevier Health Sciences; Last edition
- FILMS AND EDUCATUIONAL CLIPS
- Kliegman RM, Behrman RE, Jenson HB, Stanton BM. Nelson Textbook of Pediatrics E-Book. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Lewis ML. A Comprehensive Newborn Examination: Part I. General, Head and Neck, Cardiopulmonary. American family physician. Sep ۱; ۹۰ (۵).
- Solimano A, Ling E, O'Flaherty D. ACORN Acute care of at-risk newborns: a resource and learning tool for health care professionals. Vancouver: ACORN Editorial Board; Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing. Saunders,; Last edition
- Wright LM, Leahey M. Nurses and families: A guide to family assessment and intervention. FA Davis; Last edition

کد درس: ۰۶

نام درس: جنین‌شناسی و ژنتیک

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با روند تکامل از دوران جنینی تا زمان تولد و سپس تغییرات ایجاد شده در حین تولد و بعد از آن و همچنین اصول مرتبط با ژنتیک؛ در این درس برای دانشجوی فرصتی فراهم می‌شود تا علاوه بر فراگیری بیماری‌های ژنتیکی و اصول جنین‌شناسی خدمات مناسب را در حوزه اختصاصی (آموزش و مشاوره) برای خانواده اجرا نموده و یا بتواند خانواده را به حوزه‌های خاص معرفی و ارجاع نماید. **شرح درس:** دانشجوی در این درس با تکامل جنین و بیماری‌های ژنتیکی آشنا خواهد شد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- از گامت تا جنین: جنین‌شناسی با توجه به تولد نوزادان پره مچور (رویکرد نوزادان پره مچور و مراقبت از آنان بر اساس تکامل)
- روند تکامل جنین، تعیین سن جنین
- اصول ژنتیک، بیماری‌های ژنتیک، اهمیت مشاوره ژنتیک
- بیماری‌های ژنتیک شایع و مادرزادی، اختلالات تکاملی و نقایص زمان تولد
- تشخیص مشکلات نوزادی در زمان پره ناتال
- اصول مشاوره و آموزش به خانواده

شیوه ارزیابی دانشجوی:

- آزمون‌های مستمر و پایان ترم
- فعالیت کلاسی دانشجویان

منابع اصلی درس:

- Langman J, Sadler TW. Langman's medical embryology. Philadelphia: Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins.. Last edition
- Nussbaum RL, McInnes RR, Willard HF. Thompson & Thompson Genetics in Medicine E-Book. Elsevier Health Sciences;. Last edition
- Turnpenney PD, Ellard S. Emery's Elements of Medical Genetics E-Book. Elsevier Health Sciences. Last edition
- سایر کتاب‌های جنین‌شناسی و ژنتیک بر اساس نظر اساتید

درس: ۰۷

نام درس: اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱

پیش‌نیاز یا همزمان: مقدمه‌ای بر پرستاری مراقبت ویژه نوزادان

تعداد واحد: ۱/۵ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: ایجاد توانایی برای شناخت اصول و مفاهیم مراقبت از نوزادان، مراقبت‌های معمول پیش از تولد و هنگام تولد از نوزاد، شناسایی نوزادان در معرض خطر، شناخت مشکلات و بیماری‌های مادر و تأثیرات آن بر نوزاد و مراقبت‌های مربوط به آن، کسب آگاهی‌های لازم در زمینه مشکلات مربوطه، آماده نمودن دانشجو برای فراهم نمودن موقعیت‌های مناسب با توجه به نقش پرستار در مراقبت از نوزاد و خانواده از بدو تولد تا ترخیص، شناخت مسائل مربوط به سوء مصرف مواد در مادر، آشنایی با اصول تثبیت و انتقال نوزاد، آشنایی با طب مکمل در مراقبت از نوزادان، تأکید بر تغذیه انحصاری نوزاد با شیر مادر

شرح درس: این درس اصول مراقبت در بخش ویژه نوزادان را شرح داده است.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

- مراقبت‌های دوران بارداری بدون مشکل
- تعاریف، تغییرات فیزیولوژیک سیستم‌های بدن، مراقبت‌های پیش از زایمان و در حین بارداری، ارزیابی وضعیت جنین، تخمین سن بارداری، غربالگری‌های حین بارداری، ارزیابی دوران بارداری، روند بارداری زایمان طبیعی، مراقبت پس از زایمان
- مراقبت‌های دوران بارداری در معرض خطر
- مراقبت‌های پیش از زایمان در حین بارداری، ارزیابی سلامت جنین، روند بارداری در معرض خطر، مراقبت پس از زایمان با مشکل و در معرض خطر
- بیماری‌ها و مشکلات مادر حین بارداری
- دیابت ملیتوس، فشارخون، عفونت‌های داخل رحمی و سایر موارد
- مسائل مرتبط با زایمان و تولد نوزاد
- زایمان زودرس، جداشدن زودرس جفت و جفت سر راهی، نمای غیر معمول در زایمان، پرولاپس بند ناف، آسیب‌های حین زایمان، تجویز مسکن و داروهای هوشبری در حین زایمان
- سوء مصرف مواد در دوران بارداری اهمیت توجه به مصرف مواد در بارداری
- نحوه برخورد با مادر با سوء مصرف مواد، داروهای مصرفی و اثرات حاصله، شناسایی مادران از نظر مصرف مواد مخدر در دوران بارداری، تولد مادران دارای با سوء مصرف مواد نوزاد و نحوه برخورد، مراقبت‌های پرستاری، شیردهی و مصرف مواد، پیگیری و نکات اخلاقی مرتبط
- نوزاد سالم و مراقبت‌های رایج پس از تولد
- ارزیابی اولیه نوزاد در اتاق زایمان، تماس پوست با پوست و اولین تغذیه با شیر مادر، مراقبت اولیه شامل ویتامین K، پیشگیری چشمی، واکسیناسیون، شستشوی نوزاد، آگاهی و آموزش به والدین، هم اتاقی مادر و نوزاد و تداوم شیردهی، پیگیری‌های پس از تولد نوزاد سالم
- جایگاه Integrative Medicine در پرستاری نوزادان

- جایگاه طب مکمل در مراقبت از نوزادان در بخش مراقبت ویژه نوزادان
- کنترل درد در نوزادان با استفاده از روش‌های رایج طب مکمل
- تغذیه انحصاری با شیر مادر
- توجه به تغذیه انحصاری با شیر مادر، نیازهای تغذیه‌ای نوزادان، اهمیت شروع تغذیه زود هنگام، تغذیه با شیر مادر

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال در کلاس
- ارزشیابی دوره‌ای مستمر و پایان دوره
- ارزشیابی بر اساس پورت فولیو

منابع اصلی درس:

- کوریکولوم اصلی پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (NICU)، ترجمه دکتر کدیور و همکاران، نشر جامعه‌نگر، آخرین ویرایش
- Hockenberry, M. J., & David Wilson. Wong's Nursing Care of Infants and Children. Last edition
- Hockenberry, M. J., Wong, D. L., Wilson, D. & Winkelstein, M. L. Wong's Essentials of Pediatric Nursing, Elsevier Mosby. Last edition
- McGurk V. Neonatal Care A Textbook for Student Midwives and Nurses. Last edition
- کلاهی MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing. Saunders,. Last edition

کد درس: ۸۰

نام درس: کارآموزی اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱

پیش‌نیاز یا همزمان: مقدمه‌ای بر پرستاری مراقبت ویژه نوزادان، اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

عرصه‌های کارآموزی: اتاق عمل و بلوک زایمان، درمانگاه‌های زنان و پریناتولوژی و اتاق شیر

هدف کلی: بررسی نوزاد طبیعی و غیر طبیعی

شرح کلی: تشخیص نوزاد طبیعی از غیر طبیعی، مراقبت روتین از نوزاد تازه متولد شده، پیگیری‌های نوزاد

تازه متولد شده، بررسی عملی نوزاد، بررسی اصول تثبیت و انتقال در بیمارستان و اجرای راهکارهای اصلاحی

در صورت وجود اشکال در زمینه انتقال

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارآموزی)

- بررسی نوزاد

- رعایت تکنیک‌های استریل و تمیز

- رعایت بهداشت دست

- انتقال صحیح نوزاد

شیوه ارزیابی دانشجو:

- فعالیت‌های دانشجو در دوره کارآموزی، ارزیابی ۳۶۰ درجه، لاگ بوک

- DOPS

- Mini- cex

منابع اصلی درس:

- Hockenberry, M. J., & David Wilson. Wong's Nursing Care of Infants and Children; Last edition
- Hockenberry, M. J., Wong, D. L., Wilson, D. & Winkelstein, M. L. Wong's Essentials of Pediatric Nursing, Elsevier Mosby. (Last editon).
- McGurk V. Neonatal Care A Textbook for Student Midwives and Nurses. Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care NursingSaunders. Last edition
- کوریکولوم اصلی پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (NICU)، ترجمه دکتر کدیور و همکاران، نشر جامعه نگر. آخرین ویرایش

کد درس: ۰۹

نام درس: حمایت تکاملی و مراقبت خانواده محور

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با مفاهیم مربوط به خانواده و کودک نارس و مبتلا به اختلالات تکاملی

شرح درس: آشنایی با مفاهیم خانواده، نیازها، مراقبت خانواده محور، توانمندسازی خانواده محور، آشنایی با بحران تولد نوزاد نارس و یا دارای بیماری‌های مادرزادی در خانواده، شناخت مراقبت‌های تکاملی بر اساس الگوها ارزیابی تکاملی و روند تکامل نوزاد بستری، مکانیسم‌های تطابق و سازگاری خانواده در برخورد با تولد نوزاد نارس و... آشنایی با مراحل فرایند سوگ در والدین با رویکرد مراقبت از انسجام خانواده، شناخت دلبستگی و وابستگی والدین به نوزاد متولد شده

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- بررسی و ارزیابی خانواده، شناخت نیازهای اساسی سلامت نوزاد و خانواده، پرستاری کل‌نگر، مراقبت خانواده محور، توانمندسازی خانواده، نقش پرستار در مراقبت نوزاد و خانواده
- خانواده در بحران و مراقبت از خانواده با کودک بستری در بخش ویژه نوزادان، مراقبت حمایتی و انسجام خانواده، بحران ناشی از تولد نوزاد نارس و یا بیمار در خانواده، توجه به نیاز عاطفی خانواده، ساختار فرهنگی خانواده، مراقبت فرهنگی خانواده
- مراقبت‌های تکاملی، شناخت موانع موجود در روند تکامل طبیعی در بخش مراقبت ویژه نوزادان، روش‌های کاهش تنش به منظور بهبود وضعیت تکاملی، ارزیابی تکاملی
- سلامت روان و حمایت روانی و اجتماعی خانواده دارای نوزاد بستری در NICU
- شناخت مکانیسم‌های تطابق و سازگاری در والدین
- فرایند سوگ در والدین و خانواده، وابستگی و دلبستگی به نوزاد
- خواب و لمس در نوزادان، تاثیر بر وضعیت تکاملی نوزادان
- درد در نوزادان و مدیریت آن

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- ارزشیابی مستمر و پایانی
- تهیه سناریو از بحران‌های خانواده در تولد نوزاد و پاسخ به چالش‌ها با توجه به شرایط اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی خانواده
- تهیه طرح مراقبتی از نوزاد دارای مشکلات ویژه با رویکرد مراقبت خانواده محور
- ارائه تکالیف در قالب پورت فولیو

منابع اصلی درس:

- Hockenberry, Marilyn J., and David Wilson. Wong's Nursing Care of Infants and Children. ۲۰۱۵. Last edition
- Hockenberry, M. J., Wong, D. L., Wilson, D. & Winkelstein, M. L. Wong's Essentials of Pediatric Nursing, Elsevier Mosby; Last edition
- McGurk V. Neonatal Care-A Textbook for Student Midwives and Nurses. Nursing Standard. Last edition
- Taylor C, Lilis C. Fundamentals of Nursing. Lippincott Williams & Wilkins; Last edition

کد درس: ۱۰

نام درس: نظریه‌های پرستاری نوزادان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با نظریه‌های پرستاری

شرح درس: آشنایی با نظریه‌های پرستاری و ضرورت به کارگیری آن‌ها در فرایندهای مراقبتی، آشنایی با معیارهای نقد نظریه، آشنایی با فرایند پرستاری و تئوری‌های پرستاری با رویکرد مراقبت از نوزادان

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- نظریه پردازی در پرستاری، تکوین الگوهای مفهومی، معرفی الگوهای اصلی، مفاهیم نظریه پردازی، معیارهای نقد نظریه
- فرایند پرستاری و نظریه‌های زیر ساز آن، نظریه عمومی سیستم‌ها، نظریه نیازهای اساسی بشر
- تئوری گذار- گذار به زندگی خارج رحمی، به بخش مراقبت ویژه نوزادان و به خانه (ملیس)
- تئوری نقش مادری مرسر و روبین، مادر شدن مرسر
- تئوری تعاملی بارنارد
- تئوری آرامش (kolcaba)
- تئوری سازگاری روی، مراقبت فرهنگی لیننگر
- تئوری تکاملی آلتس

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون‌های مستمر و پایانی
- ارائه تکلیف در چارچوب پورت فولیو حضور فعال و منظم در بحث‌های کلاسی
- کاربرد تئوری بر اساس مدل‌های آموخته شده به صورت نظری و در قالب سناریوی بالینی

منابع اصلی درس:

معماریان ر. کاربرد مفاهیم و نظریه‌های پرستاری. آخرین چاپ، تهران: دانشگاه تربیت مدرس مرکز نشر آثار علمی

- Alligood, M. Nursing Theory (utilization & application), Baltimore: Mosby. Last edition
- Als H. Developmental care in the newborn intensive care unit. Current opinion in pediatrics. Last edition
- Chick N, Meleis AI. Transitions: A nursing concern. School of Nursing Departmental Papers. Last edition

- Fawcett, Jac queline. Analysis and evaluation of conceptual Models of nursing. Philadelphia: F.A Davis Co. Last edition
- Hockenbury M J. and Wilson D, Wong's Essentials of Pediatric Nursing, Last edition
- Hockenbury M J., and Wilson D , Wong's Nursing Care of Infants and Children, Last edition
- Kolcaba K, DiMarco MA. Comfort theory and its application to pediatric nursing. Pediatric nursing. Last edition
- Meleis, A. Theoretical Nursing: Development and Progress.. Lippincott: Williams and Wilkins. Last edition
- Taylor C, Lilis C. Fundamentals of Nursing. Lippincott Williams & Wilkins. Last edition

کد درس: ۱۱

نام درس: اصول اخلاقی، قانونی و حرفه‌ای در مراقبت از نوزادان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: شناخت اصول اخلاقی، قانونی و حرفه‌ای در بخش مراقبت ویژه نوزادان و آشنایی با چالش‌ها و راه حل‌های آن

شرح درس: شناخت اصول اخلاقی، آشنایی با تئوری‌های اخلاقی و دیسترس اخلاقی، رعایت اصول اخلاقی در نوزادان در انتهای زندگی، استراتژی دادن خبر بد به خانواده، آشنایی با جنبه‌های اخلاقی تصمیم‌گیری، شناخت مستندات قانونی، تفاوت رضایت و براءت، آشنایی با مسئولیت‌های قانونی و چالش‌های اخلاقی با رویکرد مراقبت از نوزادان

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- اصول اخلاقی در مراقبت ویژه نوزادان
- تئوری‌های اخلاقی
- دیسترس اخلاقی در مراقبت ویژه نوزادان
- اخلاق مراقبت انتهای زندگی از نوزاد و ارتباطات مناسب با خانواده
- Breaking Bad News
- جنبه‌های اخلاقی در تصمیم‌گیری
- اصول قانونی در بخش مراقبت ویژه نوزادان
- مستندات قانونی، رضایت آگاهانه و براءت
- اهمیت رعایت اصول مراقبت استاندارد، مسئولیت قانونی
- معضلات اخلاقی و قانونی در پرستاری (سوء رفتار حرفه‌ای غفلت)
- اصول حرفه‌ای در پرستاری از نوزادان

شیوه ارزشیابی دانشجو:

فعالیت کلاسی

پاسخ به سناریوهای مطرح شده در کلاس

ارزیابی مستمر و پایانی

منابع اصلی درس:

کوریکولوم اصلی پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (NICU)، ترجمه دکتر کدیور و همکاران، نشر جامعه نگر، تهران

- American Academy of Pediatrics. Guidelines for Perinatal care American Academy of Pediatrics and American College of Obstetricians and Gynecologists. Washington, DC, p. ۱۰۱. American Nurses Association,. Nursing's social policy statement: The essence of the profession. Nursesbooks. org. Last edition
- American Nurses Association, . Nursing: Scope and standards of practice. Nursesbooks. org. Last edition
- American Nurses Association. Code of ethics for nurses with interpretive statements.. Nursesbooks. org. Last edition
- Baer, G.R. and Nelson, R.M. A review of ethical issues involved in premature birth. Preterm Birth: Causes, Consequences, and Prevention. Last edition
- Butler, A.S. and Behrman, R.E. eds., Preterm birth: causes, consequences, and prevention. National Academies Press. Last edition
- Monterosso, L., Kristjanson, L., Sly, P.D., Mulcahy, M., Holland, B.G., Grimwood, S. and White, K.,. The role of the neonatal intensive care nurse in decision□making: Advocacy, involvement in ethical decisions and communication. International journal of nursing practice, Last edition
- Thompson, I.E., Melia, K.M., Boyd, K.M. and Horsburgh, D.,. Nursing Ethics- Elsevieron VitalSource. Elsevier Health Sciences UK. Last edition
- Verklan, M.T. and Walden, M., Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing-E-Book. Elsevier Health Sciences. chapter ۲۰. Last edition

کد درس: ۱۲

نام درس: داروشناسی بالینی اختصاصی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با مفاهیم فارماکولوژیک نوزادان و نوزادان بدحال

شرح درس: آشنایی با اصول داروشناسی و فارماکینتیک داروها در نوزادان، اصول نظری پایش دارویی، آشنایی با آماده‌سازی محلول‌های وریدی و TPN، شناخت ترکیبات، نحوه استفاده و تناسب شیر خشک با نوزاد (به عنوان مثال شیر خشک متناسب با نوزاد پره‌مچور مبتلا به نارسایی کلیه)، شناخت شیر خشک‌های رژیمی، ترکیبات و موارد استفاده، آشنایی با آنتی‌بیوتیک‌ها و داروهای حساس و پرکاربرد (سورفکتانت و داروهای استنشاقی به دلیل اهمیت در این مبحث نیز گنجانده شده است).

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- اصول داروشناسی
- فارماکینتیک داروها در نوزادان
- تقسیم بندی داروها
- کاربرد داروشناسی در پرستاری مراقبت ویژه نوزادان و محاسبات دارویی
- پایش دارویی
- اصول آماده سازی محلول‌های تغذیه وریدی
- شیردهی و داروها، شیر خشک‌های خاص و رژیمی
- تجویز پرستاری (Nurse prescribing)
- داروهای حساس و پرکاربرد: سورفکتانت، داروهای ضد تشنج، داروهای نبولایزری و استنشاقی در نوزادان، داروهای ضد درد، داروهای پرخطر بخش نوزادان
- استفاده از آنتی بیوتیک وسیع الطیف

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون‌های مستمر و پایانی
- فعالیت‌های دانشجو

منابع اصلی درس:

- Hey E, editor. Neonatal formulary: drug use in pregnancy and the first year of life. John Wiley & Sons; . Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing: Saunders;.(chapter ۱۴) . Last edition
- Weale A. Clinical Pharmacology for Nurses. Journal of Advanced Nursing. Last edition
- Yaffe SJ, Aranda JV, editors. Neonatal and pediatric pharmacology: therapeutic principles in practice. Lippincott Williams & Wilkins; Last edition
- Young T, Mangum B. Neofax. Thomson Reuthers. Last edition

کد درس: ۱۳

نام درس: کارآموزی داروشناسی بالینی اختصاصی

نوع واحد: کارآموزی

تعداد واحد: ۰/۵ واحد

عرصه: بخش نوزادان و مراقبت ویژه نوزادان، skill lab (با هماهنگی اساتید مربوطه و امکانات دانشکده)

هدف کلی: کاربرد ایمن دارو در نوزادان و بررسی اثربخشی دارو

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت کارآموزی)

- کاربرد ایمن دارو در نوزادان و پایش عوارض جانبی داروها با در نظر گرفتن مسئولیت پرستار در مراقبت از نوزاد و وظایف حرفه‌ای، اخلاقی و قانونی
- بکارگیری دانش کاربردی در مورد مکانیسم اثر داروها، پایش داروها در نوزاد
- محاسبات دارویی و تنظیم داروها و سرم در نوزادان
- ارزیابی علایم حیاتی نوزاد در حین تجویز دارو و الکترولیت‌ها
- بررسی برون ده ادراری نوزاد و مایعات دریافتی، ارزیابی عملکرد کلیوی
- ارزیابی دقیق بالینی نوزاد از نظر اثرات مسمومیت دارویی
- آماده سازی محلول‌های وریدی
- اصول تغذیه وریدی، کاربرد صحیح مایعات و الکترولیت‌های وریدی
- آموزش موارد منع مصرف دارو در شیردهی و آموزش به مادر
- طراحی فلوشیت
- چک کردن ویزیت و کاردکس دارویی

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون MINI CEX

- DOPS

- پورت فولیو

- فعالیت‌های دانشجو

منابع اصلی درس:

- Ainsworth SB. Neonatal formulary: drug use in pregnancy and the first year of life. John Wiley & Sons; Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing: Saunders; Last edition
- Yaffe SJ, Aranda JV, editors. Neonatal and pediatric pharmacology: therapeutic principles in practice. Lippincott Williams & Wilkins; Last edition
- Young T, Mangum B. Neofax. Thomson Reuthers. Last edition

کد درس: ۱۴

نام درس: مروری بر پروسیجرهای شایع

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی: آشنایی با پروسیجرهای اختصاصی در نوزادان

شرح درس: در این درس مروری کلی به همراه کار عملی بر پروسیجرهای کاربردی در بخش مراقبت ویژه خواهد شد. هدف، یادگیری بر اساس تمرین و تکرار در محیط شبیه سازی شده برای کسب آمادگی در محیط واقعی و یادگیری پروسیجرهایی مانند انتوباسیون، اکستوباسیون، جایگذاری PICC، انواع نمونه گیری، ساکشن راه هوایی، جایگذاری کاتترها و Feeding Tube می باشد. کلاس ها به صورت عملی و تئوری در Skill Lab دانشکده یا بیمارستان برگزار شود.

استفاده از فیلم های آموزشی مناسب توصیه می شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت عملی)

- انتوباسیون
- اکستوباسیون
- Umbilical line placement (UVC, UAC) و تعویض خون
- PICC
- نمونه گیری از نوزاد
- ساکشن راه هوایی
- جایگذاری کاتتر ادراری فولی، نلاتون و نمونه گیری سوپرابوبیک
- جایگذاری OG/ NG TUBE
- مراقبت از CHEST TUBE
- مراقبت از استوما
- حفظ بهداشت پوست نوزاد
- برقراری راه وریدی مناسب

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارزشیابی
- آزمون MINI CEX
- ارزیابی ۳۶۰ درجه
- DOPS
- پورت فولیو

- با توجه به اهمیت انجام پروسیجرها فیدبک مناسب به دانشجویان ارائه شود.
- دانشجویان با سناریو مناسب به انجام پروسیجرها پرداخته و در کارآموزی و کشیک‌های بالینی با منتور و مربی انجام پروسیجر را مشاهده و سپس در Skill Lab و محیط واقعی تمرین کنند.

منابع اصلی درس:

- Gardner SL, Carter BS, Enzman-Hines MI, Hernandez JA. Merenstein & Gardner's handbook of neonatal intensive care. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Harris-Haman P. Neonatal Pocket Guide for NICU Nurses. PHC Publishing Group. Last edition
- Merenstein GB, Gardner SL. Handbook of neonatal intensive care. Mosby; Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing- E-Book. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Wyckoff MH, Aziz K, Escobedo MB, Kapadia VS, Kattwinkel J, Perlman JM, Simon WM, Weiner GM, Zaichkin JG. Part ۱۳: neonatal resuscitation. Circulation. Last edition

نام درس: اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲ کد درس: ۱۵

پیش نیاز یا همزمان: اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱، مقدمه‌ای بر پرستاری مراقبت ویژه نوزادان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آمادگی دانشجو برای مراقبت از نوزادان در بخش مراقبت ویژه

شرح درس: آماده کردن دانشجو برای مراقبت همه جانبه از نوزاد با هدف ارتقای سلامت نوزاد، شناخت اصول مراقبتی مانند تنظیم درجه حرارت، تعادل آب و الکترولیت‌ها، تعادل اسید و باز در نوزادان، آشنایی با متابولیسم و تنظیم قند در بدن نوزادان، آشنایی با پایش تغذیه‌ای، آشنایی با برنامه ACORN، پذیرش و ترخیص نوزاد

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- تنظیم درجه حرارت
- اهمیت تنظیم حرارت و خطر هیپوترمی در نوزاد
- تفاوت‌های فیزیولوژیک موثر در تنظیم درجه حرارت
- تنظیم درجه حرارت در نوزاد
- نقش پرستار در ارتقا سلامت جسمی و روانی نوزاد و مراقب
- توجه به پیگیری‌های معمول پس از تولد
- آموزش‌های لازم حین ترخیص نوزاد
- توجه به تداوم تغذیه با شیر مادر
- اصول مایع درمانی و تعادل آب و الکترولیت در نوزادان
- اهمیت مایع درمانی در نوزادان
- تعادل مایعات
- اختلالات معمول آب و الکترولیت‌ها
- تعادل اسید و باز در نوزادان
- تعادل اسید و باز و اختلالات رایج آن در نوزادان
- مقدمه‌ای بر تفسیر گازهای خونی
- متابولیسم گلوکز
- تعادل قند خون در نوزادان
- برخورد با هیپوگلیسمی
- علل هیپوگلیسمی در نوزادان
- هیپرگلیسمی، علل و علائم و نحوه برخورد با نوزاد هیپرگلیسمی
- پایش تغذیه‌ای نوزاد و نوزاد بستری

- نحوه پایش رشد
- اصول تغذیه وریدی و نحوه پایش، مراقبت‌های لازم و مداخلات
- شناخت نوزاد بدحال و بیمار بر اساس برنامه ACORN (Acute Care of at Risk Neonate)
- شناسایی نوزاد بدحال
- بررسی شرایط و در نظر گرفتن اولویت
- تصمیم‌گیری به موقع
- مداخلات مناسب و مدیریت شرایط
- آگاه کردن سایر اعضای تیم درمان
- نوزاد نارس و کم وزن (بر اساس تعریف همه رده‌های نوزادان کم وزن)
- نحوه برخورد با نوزاد نارس پس از زایمان
- روند و اصول پذیرش نوزاد در بخش مراقبت ویژه
- مشکلات شایع نوزادان نارس
- توجه به تکامل نوزادان نارس و طراحی مراقبت با رویکرد تکاملی
- نوزادان End Stage
- اصول مراقبت تسکینی برای نوزاد و خانواده
- ترخیص نوزاد و برنامه‌ریزی آموزشی و حمایتی ترخیص با استفاده از تله نرسینگ
- اهمیت تداوم مراقبت پس از ترخیص
- برنامه‌ریزی جهت ترخیص
- روند انتقال نوزاد به منزل
- تغییرات سبک زندگی و منزل با توجه به حضور نوزاد
- پیگیری پس از ترخیص
- آموزش‌ها و الزامات خانواده جهت ترخیص نوزاد
- آموزش مراقبت در منزل

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- حضور فعال در کلاس
- امتحانات مستمر و پایان دوره
- شرکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به سناریوهای بالینی مطرح شده در قالب پورت فولیو

منابع اصلی درس:

- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲، مترجمین: آناهیتا معصوم پور، اکرم دبیریان، مریم رسولی نشر آناتپ: آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱، مترجمین: پرستو اوجیان، اکرم دبیریان، آناهیتا معصوم پور، مریم رسولی نشر آناتپ: آخرین ویرایش
- Alspach JG. Core curriculum for critical care nursing. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Fanaroff AA, Fanaroff JM. Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate, Expert Consult-Online and Print, ۶: Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Hey E, editor. Neonatal formulary: drug use in pregnancy and the first year of life. John Wiley & Sons; Last edition
- Hockenberry, M. J., & In Wilson, D. Wong's nursing care of infants and children. Last edition
- Martin RJ, Fanaroff AA, Walsh MC. Fanaroff and Martin's Neonatal-Perinatal Medicine E-Book: Diseases of the Fetus and Infant. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Polin RA, Fox WW, Abman SH. Fetal and neonatal physiology. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing: Saunders; Last edition
- Weale A. Clinical Pharmacology for Nurses. Journal of Advanced Nursing. Last edition
- Whaley LF, Wong DL. Essentials of Pediatric Nursing. Nursing. Last edition
- Yaffe SJ, Aranda JV, editors. Neonatal and pediatric pharmacology: therapeutic principles in practice. Lippincott Williams & Wilkins; Last edition
- Young T, Mangum B. Neofax. Thomson Reuthers. Last edition

کد درس: ۱۶

نام درس: کارآموزی اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲

پیش‌نیاز یا همزمان: اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱، کارآموزی اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱، اصول

مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

عرصه کارآموزی: بخش‌های نوزادان و مراقبت ویژه نوزادان

هدف کلی: آشنایی با مراقبت از نوزادان بدحال

شرح درس: مشاهده موارد نرمال و انحرافات از سلامتی و برقراری حداقل‌ها برای مراقبت از نوزاد، تنظیم

درجه حرارت و مایعات و الکترولیت‌ها (سرم درمانی، فلسفه الکترولیت‌های اضافه شده به سرم)، کنترل جذب

و دفع، کنترل وزن، کنترل قند خون و آشنایی با تنظیمات مربوط به آن

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارآموزی)

- بررسی نوزادان بستری در بخش مراقبت ویژه نوزادان

- پایش تغذیه‌ای نوزاد

- بررسی علائم حیاتی نوزاد

- کنترل جذب و دفع

- کنترل قند خون

- برنامه ترخیص نوزادان با مشارکت سایر اعضای تیم

- برنامه پیگیری نوزادان ترخیص شده

- آماده نمودن تجهیزات و مشاهده انجام جایگذاری PICC

- گرفتن نمونه خون وریدی و شریانی

- رویه‌های تشخیصی، درمانی و مراقبتی:

- کنترل قند خون

- ارسال نمونه آزمایش‌ها نوزاد

- آماده نمودن سرم برای نوزاد با الکترولیت‌های دستور داده شده

- تنظیم سرم با پمپ انفوزیون

تجهیزات:

- مانیتورینگ قلبی ریوی

- گلوکومتر

- پمپ انفوزیون و سرنگ

- دستگاه اندازه‌گیری گازهای خون

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- فعالیت‌های دانشجو
- تهیه طرح مراقبتی از نوزاد و خانواده
- لاگ بوک
- آزمون MINI CEX
- DOPS
- پورت فولیو
- ارزشیابی ۳۶۰ درجه

کد درس: ۱۷

نام درس: اصول مدیریت و نظریه‌های رهبری

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با اصول مدیریت بخش

شرح درس: آشنایی کلی دانشجویان با اصول کلی مدیریت در بخش، آشنایی با تئوری‌های مدیریت و رهبری، آشنایی با ساختار و فضای استاندارد مربوط به بخش نوزادان و مراقبت ویژه نوزادان، شناخت اصول تحویل بخش، نیروی انسانی و تقسیم کار، آشنایی با اصول و ضرورت اعتباربخشی و ارتقا کیفیت خدمات، قوانین انضباطی، حسابرسی و بودجه بندی

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- پایه و اصول مدیریت، تئوری‌های مدیریت
- فضا و ساختار و تجهیزات در بخش مراقبت ویژه نوزادان
- فرایند سازماندهی و ساختار واحدهای پرستاری، مدیریت و سازماندهی بخش مراقبت ویژه نوزادان، کنترل و نظارت، ارتقای کیفیت، توسعه نقش پرستار حرفه‌ای در بخش نوزادان، دسترسی منطقی به تمام تجهیزات، کالیبراسیون دوره‌ای، کنترل عوامل محیطی (کیفیت هوا، درجه حرارت و رطوبت، ...)
- تقسیم کار و تامین نیروی انسانی با توجه به شرایط (مدل های کار) بهسازی نیروی انسانی
- مدیریت و رهبری، تئوری‌های رهبری
- بهبود کیفیت مراقبت و اصول آن
- تکنیک تحویل بخش (SBAR)، حسابرسی و بودجه بندی
- استانداردهای اعتباربخشی، انضباط و قوانین بخش

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون‌های مستمر و پایانی
- فعالیت و شرکت دانشجو در کلاس

منابع اصلی درس:

اقتداری، علی محمد، سازمان و مدیریت سیستم رفتار سازمانی، تهران، انتشارات مولوی، آخرین ویرایش

- Daly J, Speedy S, Jackson D. Nursing leadership. Elsevier Australia. Last edition
- Douglass LM. The Effective Nurse: Leader and Manager: Mosby; Last edition
- Grainger, A. C. Nursing Management: A Systems Approach. Journal of Advanced Nursing, Last edition
- Huber, D.L. Leadership and nursing care management. 4th Ed. Elsevier, USA. Last edition
- Mariner Tomy, A. Guide to nursing management and leadership.. Mosby, USA Last edition
- Marquis, B. L., Hustone, C.J. Leadership roles and management functions in nursing. 6th Ed. Lippicott, Williams & Wilkins, USA. Last edition
- Milstead, J.A., Furlong, E. Handbook of nursing leadership: Creative skills for a culture of safety. Jones and Bartlet Publishers, USA. Last edition
- Schilling me ann., Judith and et, al. Five keys to successful nursing management. Lippincott Williams & Wilkins A welters Clawer Company. Last edition
- Sullivan, E.J., Decker, P, J. Effective Leadership and Management in Nursing. Pearson Education International. Last edition
- Swansburg, R.J., Swansburg, R.C. Introduction to management and leadership for nurse managers. 4th Ed. Jones and Bartlett Publishers, USA. Last edition
- Swansburg, R.J., Swansburg, R.C. Management and Leadership for Nurse Administrators. 4th Ed. Jones and Bartlett Publishers, USA. Last edition

کد درس: ۱۸

نام درس: مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۱

پیش نیاز یا همزمان: اصول مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱ و ۲

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با پاتوفیزیولوژی بیماری‌های نوزادان

شرح درس: شناخت فیزیولوژی و آناتومی دستگاه‌های مورد بحث نوزاد، شناخت پاتوفیزیولوژی بیماری‌های تنفسی و قلبی عروقی، مراقبت‌های قبل و بعد از عمل‌های شایع، مراقبت از بیماری‌های شایع تنفسی و قلبی، شناخت آریتمی‌های قلبی نوزادان، آشنایی با ونتیلاتور و اجزای آن، آشنایی با انواع مدهای ونتیلاتور و کاربرد آن در نوزادان، آشنایی با داروهایی مانند و سورفکتانت و داروها و گازهای استنشاقی، آشنایی با معیارهای weaning در نوزادان، تفسیر گازهای خون وریدی و شریانی و تفاوت آن‌ها. با توجه به اهمیت یادگیری اصولی مصرف داروها، گازهای استنشاقی و سورفکتانت، علیرغم مطرح شدن در درس فارماکولوژی بالینی در مبحث بیماری‌ها نیز آورده شده است.

کارآموزی و کلاس می‌تواند همزمان بر بالین و در بخش باشد. از اساتید بیهوشی و پرستاری برای تدریس مباحث مربوط به ونتیلاتور استفاده شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- فیزیولوژی و آناتومی دستگاه تنفس نوزاد
- تکامل تنفسی نوزادان
- RDS سندروم زجر تنفسی
- پاتوفیزیولوژی و علایم بالینی بیماری‌های تنفسی: تشخیص، ارزیابی و پایش عوارض، پیشگیری مراقبت
- پنومونی
- پاتوفیزیولوژی
- علایم
- درمان
- مراقبت پرستاری
- سندرم آسپیراسیون
- پاتوفیزیولوژی
- موارد رایج و ارزیابی
- آسپیراسیون مکنونیوم
- علایم
- ارزیابی
- مداخلات معمول

- مراقبت
- پیش آگهی
- سایر بیماری‌های تنفسی
- بیماری مزمن ریوی
- سندرم نشت هوا
- خونریزی ریوی
- بیماری‌های قفسه سینه، نیازمند جراحی (از آمادگی عمل تا ریکآوری)
- مراقبت پرستاری
- خونریزی ریوی
- پاتوفیزیولوژی
- علایم
- علل و نحوه ارزیابی
- مراقبت
- هیپوپلازی ریه
- مراقبت پرستاری
- آپنه: نحوه بروز، علل، ارزیابی، مداخلات معمول، پایش نوزاد
- تهویه مکانیکی
- اصول تهویه مکانیکی
- روش‌های رایج تهویه مکانیکی در نوزادان
- ونتیلاتور و تنظیمات دستگاه
- داروهای مورد استفاده (سورفکتانت)
- انواع سورفکتانت
- اصول تجویز سورفکتانت
- مراقبت پرستاری حین و پس از تجویز سورفکتانت
- داروهای استنشاقی
- گازهای استنشاقی
- روش رایج جدا نمودن تهویه مکانیکی
- آمادگی نوزاد برای جدا شدن از دستگاه تهویه مکانیکی
- پایش نوزاد پس از جدا شدن
- تفسیر گازهای خونی
- تفسیر گازهای خونی (وریدی و شریانی)
- مراقبت از نوزاد با مشکلات قلبی و عروقی^۱
- پاتوفیزیولوژی، فیزیولوژی و آناتومی

- مروری بر ناهنجاری‌های دوره جنینی، انواع ناهنجاری‌های قلبی و ارزیابی نوزاد متولد شده با این ناهنجاری‌ها
- مراقبت از نوزاد با مشکلات قلبی و عروقی ۲
- نارسایی قلبی
- آمادگی نوزاد برای جراحی قلب
- مراقبت پس از عمل
- مراقبت از خانواده نوزاد و آموزش و حمایت خانواده
- مراقبت از نوزاد با مشکلات قلبی و عروقی ۳
- ریتم قلب طبیعی نوزاد، آریتمی‌ها و نحوه برخورد با آریتمی‌ها
- تفسیر نوار قلب در NICU
- شیوه ارزشیابی دانشجو:
- ارزیابی مستمر و پایانی
- توجه به فعالیت‌های کلاسی دانشجو

منابع اصلی درس:

- بهالدین‌زاده، ع، راعی، وحید، مراقبت پرستاری واحد مراقبت‌های ویژه NICU. بشری، تهران، آخرین ویرایش
- پورستار بجه‌میر، آرش، مرادی مقدم، امید، تهویه مکانیکی در نوزادان (مدهای تنفسی). بشری نشر تحفه، تهران، آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲، مترجمین: آناهیتا معصوم پور، اکرم دبیریان، مریم رسولی نشر آناتپ: آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱، مترجمین: پرستو اوجیان، اکرم دبیریان، آناهیتا معصوم پور، مریم رسولی نشر آناتپ: آخرین ویرایش
- کتاب الکترونیک درسنامه تهویه مکانیکی نوزاد. جمعی از نویسندگان به سفارش وزارت بهداشت.
- کلیگمن رابرت و همکاران، بیماری‌های نوزادان نلسون، ترجمه دکتر محمد نوری شادکام و حسین عطایی نخعی، ویرایش ۲۰ (۲۰۱۵)، سبحان، آخرین ویرایش
- کوریکولوم اصلی پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (NICU)، ترجمه دکتر کدیور و همکاران، نشر جامعه نگر، تهران، آخرین ویرایش
- محققى پریسا، درسنامه تهویه مکانیکی نوزاد. نشر تندیس، تهران، آخرین ویرایش
- Alspach JG. Core curriculum for critical care nursing. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Boxwell G, editor. Neonatal intensive care nursing. Routledge; Last edition

- Davies L, McDonald S. Examination of the newborn and neonatal health: a multidimensional approach. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Fanaroff AA, Fanaroff JM. Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate, Expert Consult-Online and Print, ۶: Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Gardner SL, Carter BS, Enzman-Hines MI, Hernandez JA. Merenstein & Gardner's handbook of neonatal intensive care. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Hey E, editor. Neonatal formulary: drug use in pregnancy and the first year of life. John Wiley & Sons; Last edition
- Hockenberry, M. J., & In Wilson, D. Wong's nursing care of infants and children. Last edition
- Kliegman RM, Behrman RE, Jenson HB, Stanton BM. Nelson Textbook of Pediatrics E-Book. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Martin RJ, Fanaroff AA, Walsh MC. Fanaroff and Martin's Neonatal-Perinatal Medicine E-Book: Diseases of the Fetus and Infant. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Polin RA, Fox WW, Abman SH. Fetal and neonatal physiology. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing: (chapter ۱۴). Saunders; Last edition
- Weale A. Clinical Pharmacology for Nurses. Journal of Advanced Nursing. Last edition
- Weiner GM, Zaichkin J, American Academy of Pediatrics, American Heart Association. Textbook of neonatal resuscitation (NRP). Last edition
- Whaley LF, Wong DL. Essentials of Pediatric Nursing. Nursing. Last edition
- Yaffe SJ, Aranda JV, editors. Neonatal and pediatric pharmacology: therapeutic principles in practice. Lippincott Williams & Wilkins; Last edition
- Young T, Mangum B. Neofax. Thomson Reuthers. Last edition

کد درس: ۱۹

نام درس: کارآموزی مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۱

پیش نیاز یا همزمان: مقدمه ای بر پرستاری مراقبت ویژه نوزادان، اصول مراقبت های ویژه نوزادان ۱ و ۲،

کارآموزی اصول مراقبت های ویژه نوزادان ۱ و ۲، مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۱

نوع واحد: کارآموزی

تعداد واحد: ۱ واحد

عرصه: بخش های مراقبت ویژه نوزادان

هدف کلی: مراقبت از نوزادان دارای مشکلات قلبی و تنفسی

شرح کارآموزی: مراقبت از نوزادان با مشکلات قلبی و عروقی، کار با ونتیلاتور و آشنایی عملی با قسمت های مختلف آن (شناخت اتصالات و قسمت های مختلف آن، همودیفاير، تنظیمات دستگاه، آلارم ها و نحوه تنظیم، استفاده از مدهای تنفسی مناسب با شرایط نوزاد و تنظیمات دستگاه)، استفاده از مانیتور و انکوباتور، استفاده عملی از سورفکتانت و مراقبت های مربوط به آن، استفاد عملی و علمی از گازهای استنشاقی، یادگیری معیارهای جدا شدن نوزاد از دستگاه و پایش نوزاد، یادگیری عملی نمونه گیری وریدی و شریانی از نوزاد و تفسیر نتایج و مراقبت های مرتبط با نتیجه در نوزاد، طراحی برنامه ترخیص متناسب با مشکلات و مراقبت ها، آموزش به خانواده به ویژه مادر برای هماهنگی مراقبتی با بخش، مشاوره با مادران، برگزاری جلسات آموزشی برای مادران (مثال: شیردهی و...)، آشنایی با سایر پروسیجرهای مراقبتی در صورت امکان، همکاری با بخش با حضور مربی و یادگیری رفتار متناسب با همکاران

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کار آموزی)

- کار با نوزادان تحت تهویه مکانیکی
- انتقال نوزاد تحت تهویه مکانیکی
- تنظیمات ونتیلاتور
- آموزش معیارهای جدا شدن نوزاد از ونتیلاتور
- مانیتورینگ قلبی ریوی نوزادان
- نمونه گیری شریانی و وریدی
- مراقبت از کاتترهای شریانی
- تفسیر نتایج گازهای خون شریانی
- استفاده از سورفکتانت
- مراقبت از نوزاد تحت اکسیژن درمانی
- رویه های تشخیصی، درمانی و مراقبتی:
- گرفتن نوار قلب از نوزاد
- تفسیر نوار قلب نوزاد
- بررسی و ارزیابی از وضعیت تفسی نوزاد
- انتوباسیون
- اکستوباسیون

- کنترل علائم حیاتی
- وصل کردن نوزاد به ونتیلاتور و ست کردن ونتیلاتور
- ساکشن نوزاد تحت تهویه مکانیکی
- مراقبت از لوله تراشه
- مراقبت از تراکئوستومی
- مراقبت از چست تیوب
- گرفتن نمونه خون شریانی و وریدی
- استفاده از داروهای پرخطر و پرکاربرد
- قرار دادن نوزاد در انکوباتور و تنظیمات مربوط به آن
- کاربرد اکسیژن در نوزادان
- کار با Blender در اکسیژن رسانی به نوزاد
- کار با تجهیزات:
- ونتیلاتور
- دستگاه ECG
- ساکشن
- مانیتورینگ
- پمپ و سرنگ انفوزیون
- ونتیلاتور پرتابل
- Blender

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- فعالیت‌های انجام شده در کارآموزی
- تهیه طرح مراقبتی از نوزاد و خانواده
- لاگ بوک
- آزمون MINI CEX
- DOPS
- پورت فولیو
- ارزشیابی ۳۶۰ درجه

کد درس: ۲۰

نام درس: مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۲

پیش نیاز یا همزمان: مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۱

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با بیماری‌های خون، اعصاب، پوست، ایمنی، عفونی، ژنتیک و اصول مراقبتی آنان
شرح درس: آشنایی با فیزیولوژی و آناتومی دستگاه‌های مورد بحث نوزاد، شناخت پاتوفیزیولوژی بیماری‌های خون، عصبی عضلانی، پوست، حسی، ژنتیک، ایمنی و عفونی، مراقبت‌های قبل و بعد از عمل‌های جراحی شایع، مراقبت از نوزادان با بیماری‌ها و مشکلات خونی، عصبی عضلانی، پوست، عفونی، ژنتیک و ایمنی

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- بررسی و مدیریت درد در نوزادان
- بررسی با استفاده از ابزارهای رایج ارزیابی درد نوزاد
- آشنایی با خون و اختلالات خونی
- آناتومی و فیزیولوژی
- پاتوفیزیولوژی
- تکامل سلول‌های خونی
- تفسیر نمونه خون محیطی
- مراقبت از نوزاد مبتلا به اختلالات خونریزی دهنده
- ترومبوسیتوپنی
- پلی سیتمی
- بیماری‌های ارثی خونریزی دهنده
- مراقبت از نوزاد نیازمند ترانسفوزیون خون و فراورده های خونی
- تجویز خون و فراورده‌ها
- تجویز عوامل بیولوژیک
- مراقبت از نوزاد با مشکلات خونی
- آنمی
- مراقبت از نوزاد مبتلا به اختلالات عصبی عضلانی (۱)
- آناتومی، فیزیولوژی، پاتوفیزیولوژی
- ارزیابی دستگاه عصبی
- بیماری‌های شایع عصبی
- نقایص لوله عصبی
- مراقبت از نوزاد مبتلا به اختلالات عصبی عضلانی (۲)
- انسفالوپاتی هیپوکسیک - ایسکمیک

- تشنج
- خونریزی مغزی
- میکروسفالی و هیدروسفالی
- مراقبت از نوزاد مبتلا به اختلالات عصبی عضلانی (۳)
- مننژیت
- شیرخوار هیپوتون
- مراقبت از نوزاد مبتلا به اختلالات ژنتیکی
- پاتوفیزیولوژی
- اختلالات شایع
- چگونگی برخورد با والدین و ناهنجاری
- حمایت عاطفی از والدین
- مراقبت پرستاری
- مراقبت از پوست نوزاد
- آناتومی، فیزیولوژی، پاتوفیزیولوژی
- اهمیت پوست در نوزاد نارس
- ارزیابی پوستی
- مراقبت از پوست نوزاد
- حفظ سلامت پوست
- ضایعات پوستی شایع مراقبت از نوزاد با ضایعات پوستی
- مراقبت از نوزاد مبتلا به اختلالات شنوایی و بینایی
- آناتومی، فیزیولوژی، پاتوفیزیولوژی
- ارزیابی نوزاد
- رتینوپاتی
- رتینوبلاستوما
- اصول مراقبت از نوزاد مبتلا به اختلالات شنوایی و بینایی
- کاهش شنوایی، ارزیابی شنوایی بدو تولد
- پیگیری پس از ترخیص
- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات ایمنی و عفونی
- مروری بر فیزیولوژی و پاتوفیزیولوژی ایمنی
- عفونت‌های شایع دوره نوزادی (سپسیس نوزادی)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- آزمون‌های مستمر و پایانی
- شرکت در فعالیتهای کلاسی

منابع اصلی درس:

- بهال‌الدین زاده، ع، راعی، وحید. مراقبت پرستاری واحد مراقبت‌های ویژه NICU. تهرانی، آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲؛ مترجمین: آناهیتا معصوم پور، اکرم دبیریان، مریم رسولی نشر آناتوب: آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱؛ مترجمین: پرستو اوجیان، اکرم دبیریان، آناهیتا معصوم پور، مریم رسولی نشر آناتوب: آخرین ویرایش
- کوریکولوم اصلی پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (NICU)، ترجمه دکتر کدیور و همکاران، نشر جامعه نگر، تهران، آخرین ویرایش

- Alspach JG. Core curriculum for critical care nursing. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Davies L, McDonald S. Examination of the newborn and neonatal health: a multidimensional approach. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Fanaroff AA, Fanaroff JM. Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate, Expert Consult-Online and Print, ۶: Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Hey E, editor. Neonatal formulary: drug use in pregnancy and the first year of life. John Wiley & Sons; Last edition
- Hockenberry, M. J., & In Wilson, D. Wong's nursing care of infants and children; Last edition
- Meeks M, Hallsworth M, Yeo H, editors. Nursing the neonate. John Wiley & Sons; Last edition
- Polin RA, Fox WW, Abman SH. Fetal and neonatal physiology. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing: Saunders; Last edition
- Weale A. Clinical Pharmacology for Nurses. Journal of Advanced Nursing; Last edition
- Whaley LF, Wong DL. Essentials of Pediatric Nursing. Nursing; Last edition
- Yaffe SJ, Aranda JV, editors. Neonatal and pediatric pharmacology: therapeutic principles in practice. Lippincott Williams & Wilkins; Last edition
- Young T, Mangum B. Neofax. Thomson Reuters; Last edition

کد درس: ۲۱

نام درس: کارآموزی مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۲

پیش نیاز یا همزمان: مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۲

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات خونی، ژنتیک، عصبی عضلانی، اختلالات حسی، عصبی

عرصه: بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان، درمانگاه‌های شنوایی و بینایی سنجی در نوزادان و توانبخشی، فالوآپ

نوزادان مبتلا به اختلالات بینایی و شنوایی

شرح درس: بررسی و مراقبت از نوزادان با تمرکز بر مشکلات عفونی، ایمنی، ژنتیک، عصبی، عضلانی و

حسی، پیگیری و طراحی برنامه ترخیص متناسب با شرایط اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی نوزاد و خانواده،

مراقبت‌های قبل و بعد از عمل‌های شایع در این نوزادان، توجه به خانواده به ویژه به مادر برای توجه بیشتر از

نوزاد مبتلا به اختلالات خاص، برگزاری جلسات پرسش و پاسخ برای مادران نوزادان بستری در جهت

هماهنگ شدن با بخش و شروع برنامه ترخیص، جلسات مشاوره با مادران، بررسی محیط خانه زندگی خانواده

نوزاد از نظر مسائل مربوط به ترخیص و مراقبت در منزل، آموزش علائم هشدار به مادر

رئوس مطالب: (۱۰۲ ساعت کارآموزی)

- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات خونی

- بررسی و کنترل درد در نوزادان

- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات عفونی

- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات عصبی

- بررسی بروز علائم تشنج در نوزادان و مراقبت حین و بعد از تشنج در نوزاد

- مراقبت از پوست نوزادان نارس

- مراقبت از نوزادان با مشکلات ژنتیک

- تفسیر نتایج آزمایش‌ها

- اصول ترانسفوزیون خون

- مراقبت از بیماران تحت تعویض خون

- تشخیص اختلالات عصبی، تشنج

- آموزش به مادر و خانواده

- رویه‌های تشخیصی، درمانی و مراقبتی:

- آماده نمودن نوزاد و خانواده برای انواع تصویربرداری‌ها (گرافی، سی تی اسکن، MRI، سونوگرافی)

- همکاری در انتقال نوزاد به بخش‌های مختلف تشخیصی و درمانی و سایر مراکز

- گرفتن انواع نمونه کشت (خون، ترشحات حلق، لوله تراشه، تراکئوستومی، زخم)

- انواع پانسمان ساده و نوین در جهت ترمیم پوست آسیب دیده نوزاد

- ترانسفوزیون خون و فراورده‌ها بر اساس اصول همویزولانس، بررسی عوارض و مستندات

- ترانسفوزیون خون نوزادان و مراقبت‌های ویژه از نوزاد قبل، حین و بعد از ترانسفوزیون، محاسبات مربوط به تعداد قطرات خون
- ارسال آزمایش‌ها ژنتیک و غربالگری و پیگیری
- تفسیر نتایج آزمایش‌ها و کشت‌های ارسالی
- پیشگیری از آسپیراسیون حین تشنج در نوزاد
- لومبار پانکچر نوزادان و تفسیر نتایج
- کمک در انجام پروسیجرهای مربوط به تعویض خون و جایگذاری کاتتر ناف
- توجه به تست‌های غربالگری شنوایی و هماهنگی برای انجام تست برای نوزاد
- بررسی و کنترل درد نوزاد با استفاده از ابزارهای رایج بررسی درد نوزادان و sedation نوزادان
- تجهیزات
- پمپ و سرنگ انفوزیون
- مانیتورینگ قلبی، ریوی
- ست‌های ترانسفوزیون خون
- ست تعویض خون
- ست پانسمان

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- فعالیت‌های انجام شده در کارآموزی
- تهیه طرح مراقبتی از نوزاد و خانواده
- لاگ بوک
- آزمون MINI CEX
- DOPS
- پورت فولیو
- ارزشیابی ۳۶۰ درجه

منابع اصلی درس:

- بهال‌الدین زاده، ع، راعی، وحید. مراقبت پرستاری واحد مراقبت‌های ویژه NICU. بصری، تهران، آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲؛ مترجمین: آناهیتا معصوم پور، اکرم دبیریان، مریم رسولی نشر أناطب: آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱؛ مترجمین: پرستو اوجیان، اکرم دبیریان، آناهیتا معصوم پور، مریم رسولی نشر أناطب: آخرین ویرایش
- کوریکولوم اصلی پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (NICU)، ترجمه دکتر کدیور و همکاران، نشر جامعه نگر، تهران، آخرین ویرایش
- Alspach JG. Core curriculum for critical care nursing. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Davies L, McDonald S. Examination of the newborn and neonatal health: a multidimensional approach. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Fanaroff AA, Fanaroff JM. Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate, Expert Consult-Online and Print, ۶: Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate. Elsevier Health Sciences. Last edition
- Hey E, editor. Neonatal formulary: drug use in pregnancy and the first year of life. John Wiley & Sons; Last edition
- Hockenberry, M. J., & In Wilson, D. Wong's nursing care of infants and children Last edition
- Meeks M, Hallsworth M, Yeo H, editors. Nursing the neonate. John Wiley & Sons; Last edition
- Polin RA, Fox WW, Abman SH. Fetal and neonatal physiology. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Verklan MT, Walden M, editors. Core Curriculum for neonatal intensive care nursing-e-book. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing: Saunders; Last edition
- Weale A. Clinical Pharmacology for Nurses. Journal of Advanced Nursing. Last edition
- Whaley LF, Wong DL. Essentials of Pediatric Nursing. Nursing.. Last edition
- Yaffe SJ, Aranda JV, editors. Neonatal and pediatric pharmacology: therapeutic principles in practice. Lippincott Williams & Wilkins; Last edition
- Young T, Mangum B. Neofax. Thomson Reuthers; Last edition

کد درس: ۲۲

نام درس: مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۳

پیش نیاز یا همزمان: مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۲ و کارآموزی مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۲

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۲ نظری

هدف کلی: آشنایی با مشکلات شایع گوارشی، غدد، کلیوی، متابولیسم و اختلالات جنسی

شرح درس: آشنایی با فیزیولوژی، آناتومی نوزاد و پاتوفیزیولوژی بیماری‌های هر دستگاه، شناخت بیماری-

های شایع نوزادان مرتبط با هر دستگاه، توانایی در مراقبت از نوزادان با مشکلات گوارشی، مشکلات کلیوی،

غدد، متابولیسم و اختلالات جنسی، مراقبت قبل و بعد از عمل

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات گوارشی ۱
- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش
- پاتوفیزیولوژی دستگاه گوارش
- ارزیابی دستگاه گوارش
- نقایص جدار شکم (آمفالوسل، گاستروشی)
- مراقبت‌های پرستاری مربوط به آترزی و انسداد (آترزی مری و فیستول تراشه مری، تنگی پیلورآترزی و تنگی دئودنوم، ژژنوم و ایلئوم، ایلئوس مکنونیوم هیرشپرونک، آنوس بسته)
- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات گوارشی ۲
- ریفلاکس
- آنتروکولیت نکرروزان
- سندروم روده کوتاه
- فتق دیافراگمی
- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات گوارشی ۳
- هایپربیلی روبینمی
- پاتوفیزیولوژی
- نحوه برخورد و ارزیابی نوزاد مبتلا به هایپربیلی روبینمی
- مداخلات مرتبط با نوزاد مبتلا به هایپربیلی روبینمی
- فتوتراپی
- هیدروپس فتالیس
- تعویض خون
- مراقبت‌های پرستاری
- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات گوارشی ۴
- مراقبت از نوزاد نیازمند جراحی شکمی (توجهات پرستاری قبل و بعد از عمل)

- مراقبت نوزاد مبتلا به اختلالات غدد
- پاتوفیزیولوژی و فیزیولوژی غدد درون ریز
- تیروئید (هیپرتیروئیدی و هیپوتیروئیدی)
- آدرنال
- اختلالات پانکراس
- نوزادان مبتلا به اختلالات تکامل جنسی
- پاتوفیزیولوژی و فیزیولوژی
- علایم
- ارزیابی
- مراقبت و درمان
- نوزادان مبتلا به بیماری‌های متابولیک
- بیماری‌های شایع متابولیک نوزادان
- علایم
- ارزیابی
- مراقبت و درمان
- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات دستگاه ادراری تناسلی ۱
- فیزیولوژی، آناتومی و پاتوفیزیولوژی دستگاه ادراری
- ارزیابی‌های تشخیصی
- هیدرونفروز
- ترومبوز ورید کلیوی
- نارسایی کلیوی
- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات دستگاه ادراری تناسلی ۲
- مراقبت از نوزادان نیازمند به جراحی
- ناهنجاری در مجرا و آلت تناسلی در نوزاد
- مراقبت پس از ختنه

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون‌های مستمر و پایان دوره
- فعالیت‌های دانشجو

منابع اصلی درس:

- بهال‌الدین زاده، ع، راعی، وحید. مراقبت پرستاری واحد مراقبت‌های ویژه NICU. بشری، تهران. آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲؛ مترجمین: آناهیتا معصوم پور، اکرم دبیریان، مریم رسولی نشر آناتپ: آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۳؛ مترجمین: منیژه نوریان، فاطمه علایی کرهرودی، نشر آناتپ: آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۱؛ مترجمین: پرستو اوجیان، اکرم دبیریان، آناهیتا معصوم پور، مریم رسولی نشر آناتپ: آخرین ویرایش
- کوریکولوم اصلی پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (NICU)، ترجمه دکتر کدیور و همکاران، نشر جامعه نگر، تهران. آخرین ویرایش

- Alspach JG. Core curriculum for critical care nursing. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Davies L, McDonald S. Examination of the newborn and neonatal health: a multidimensional approach. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Fanaroff AA, Fanaroff JM. Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate, Expert Consult-Online and Print, ۶: Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate. Elsevier Health Sciences Last edition
- Hey E, editor. Neonatal formulary: drug use in pregnancy and the first year of life. John Wiley & Sons; Last edition
- Hockenberry, M. J., & In Wilson, D. Wong's nursing care of infants and children. Last edition
- Meeks M, Hallsworth M, Yeo H, editors. Nursing the neonate. John Wiley & Sons; Last edition
- Polin RA, Fox WW, Abman SH. Fetal and neonatal physiology. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing: Saunders Last edition
- Weale A. Clinical Pharmacology for Nurses. Journal of Advanced Nursing. Last edition
- Whaley LF, Wong DL. Essentials of Pediatric Nursing. Nursing. Last edition
- Yaffe SJ, Aranda JV, editors. Neonatal and pediatric pharmacology: therapeutic principles in practice. Lippincott Williams & Wilkins; Last edition
- Young T, Mangum B. Neofax. Thomson Reuthers; Last edition

کد درس: ۲۳

نام درس: کارآموزی مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۳

پیش نیاز یا همزمان: مدیریت و مراقبت پیشرفته نوزادان ۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: کارآموزی

عرصه‌های کارآموزی: بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان

هدف کلی: مراقبت از نوزادان با مشکلات گوارشی، غدد و اداری تناسلی

شرح درس: شناخت عملی نوزادان با اختلالات گوارشی، کلیوی، غدد، متابولیسم و جنسی، ارزیابی تشخیصی این نوزادان، مراقبت‌های خاص در این نوزادان (مراقبت از کلسیومی، کاتتر ادراری و ...)، معرفی خانواده به مراکز حمایتی در صورت امکان، پیگیری و طراحی برنامه ترخیص متناسب با شرایط اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی نوزاد و خانواده، مراقبت‌های قبل و بعد از عمل‌های شایع در این نوزادان، توجه به خانواده و به ویژه مادر برای جلب توجه مراقبتی بیشتر از نوزاد با مشکلات خاص، برگزاری جلسات پرسش و پاسخ برای مادران نوزادان بستری در جهت هماهنگ شدن با بخش برای شروع برنامه ترخیص، جلسات مشاوره با مادران، بررسی محیط خانه زندگی خانواده نوزاد از حیث مسائل مربوط به ترخیص و مراقبت در منزل، آموزش علایم هشدار به مادر، برقراری امکان ویزیت منزل پس از ترخیص نوزاد با هماهنگی بیمارستان (در صورت عدم وجود موانع قانونی و جغرافیایی)، پیگیری تلفنی نوزاد و نیازهای مراقبتی خانواده در صورت زندگی خارج از پوشش جغرافیایی دانشگاه مورد نظر

رئوس مطالب: (۱۵۳ ساعت کارآموزی)

- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات گوارشی
- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات غدد
- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات کلیوی
- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات جنسی
- مراقبت از نوزادان مبتلا به اختلالات متابولیک
- رویه‌های تشخیصی، درمانی و مراقبتی:
- ارزیابی و تشخیص اختلالات گوارشی
- فیکس کردن NGT, OGT برای نوزاد
- برقراری تغذیه برای نوزاد
- ارزیابی وضعیت تغذیه‌ای
- توزین روزانه وزن
- باریم سوالو و باریم انما
- برقراری تغذیه parenteral
- کمک به تعویض خون و جایگذاری کاتتر ناف
- جایگذاری و مراقبت از سوند فولی و نلاتون
- محاسبه جذب و دفع در نوزادان

- مراقبت و تغذیه از PEG و گاستروستومی
- مراقبت از Central Venous Line و PICC
- بررسی نوزاد از نظر عفونت و مشکلات مربوط به لاین‌های مختلف نوزاد
- مراقبت از استوما (کلستومی)
- مراقبت از زخم‌های نوزاد (جراحی و غیر جراحی)
- انواع پانسمان
- تهیه برنامه ترخیص^۳ برای نوزاد با مشارکت و همکاری خانواده و تیم درمان
- تجهیزات
- سرنگ و پمپ انفوزیون
- مانیتورینگ
- ست‌های خون و تعویض خون
- انکوباتور
- گرم کننده تابشی (وارمر)

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- فعالیت‌های انجام شده در کارآموزی
- تهیه طرح مراقبتی از نوزاد و خانواده
- لاگ بوک
- آزمون MINI CEX
- DOPS
- پورت فولیو
- ارزشیابی ۳۶۰ درجه

منابع اصلی درس:

- کوریکولوم اصلی پرستاری مراقبت ویژه نوزادان (NICU)، ترجمه دکتر کدیور و همکاران، نشر جامعه نگر، تهران، آخرین ویرایش
- بهالدین زاده، ع، راعی، وحید. مراقبت پرستاری واحد مراقبت‌های ویژه NICU. بشری، تهران، آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان؛ مترجمین: پرستو اوجیان، اکرم دبیریان، آناهیتا معصوم پور، مریم رسولی نشر آناطب؛ آخرین ویرایش

^۳ - discharge plan

- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۲؛ مترجمین: آناهیتا معصوم پور، اکرم دبیریان، مریم رسولی نشر
آناطب: آخرین ویرایش
- درسنامه جامع مراقبت‌های ویژه نوزادان ۳؛ مترجمین: منیژه نوریان، فاطمه علایی کرهرودی، نشر آناطب:
آخرین ویرایش

- Polin RA, Fox WW, Abman SH. Fetal and neonatal physiology. Elsevier Health Sciences; Last edition
- Alspach JG. Core curriculum for critical care nursing. Elsevier Health Sciences;. Last edition
- Hockenberry, M. J., & In Wilson, D. Wong's nursing care of infants and children. Last edition
- Whaley LF, Wong DL. Essentials of Pediatric Nursing. Nursing.. Last edition
- Williams & Wilkins; Last edition
- Weale A. Clinical Pharmacology for Nurses. Journal of Advanced Nursing. Last edition
- Verklan MT, Walden M. Core Curriculum for Neonatal Intensive Care Nursing: Saunders; Last edition
- Young T, Mangum B. Neofax. Thomson Reuthers; Last edition
- Hey E, editor. Neonatal formulary: drug use in pregnancy and the first year of life. John Wiley & Sons; Last edition
- Fanaroff AA, Fanaroff JM. Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate, Expert Consult-Online and Print, ۶: Klaus and Fanaroff's Care of the High-Risk Neonate. Elsevier Health Sciences. Last edition

کد درس: ۲۴

نام درس: پایان نامه

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: -

هدف کلی درس: یادگیری پیشبرد طرح تحقیقاتی

شرح درس:

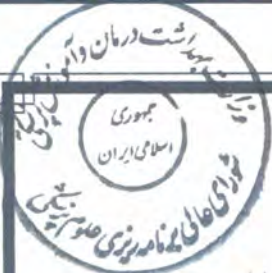
مطابق مفادآیین نامه آموزشی مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

فصل چهارم

استانداردهای برنامه

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه های اختصاصی، عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه های آموزشی خارج دپارتمان دوره های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* ضروری است، جمعیت ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است، تجهیزات سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

* ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آن ها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

* ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

- * ضروری است، محتوای برنامه کلاس‌های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس‌های درون گروهی، سمینارها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.
- * ضروری است، فرایند مهارت‌آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع‌رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم‌های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آن‌ها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها، گواهی‌های فعالیت‌های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- * ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- * ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و بازخورد مکتوب لازم به آن‌ها ارائه گردد.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه‌های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- * ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی بین رشته‌ای از قبل پیش‌بینی شده و برنامه‌ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.
- * ضروری است، در آموزش‌های حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- * ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

این برنامه به صورت نظام مند و مستمر با همکاری مرکز مطالعات و توسعه دانشگاه مورد ارزشیابی قرار می‌گیرد. این برنامه به صورت تکوینی و پایانی به شرح زیر ارزشیابی می‌شود. ارزشیابی تکوینی (Formative): در طول دوره هر سال تحصیلی، از همه ذینفعان شامل فراگیران، اساتید، مدیران، گروه‌های آموزشی، مربیان بالینی در موارد زیر انجام می‌شود:

- رضایت از محتوای آموزشی
- رضایت از روش‌های مورد استفاده در آموزش
- رضایت از روش‌های آزمون
- رضایت از امکانات آموزشی
- ارزشیابی پایانی (Summative): در پایان دوره آموزش از افراد ذینفع ارزشیابی در موارد زیر انجام می‌شود:
- رضایت از محتوای آموزشی، روش‌ها و آزمون‌ها
- مناسب بودن دانش، نگرش و عملکرد فراگیران برای آینده
- مقایسه اهداف کسب شده توسط فراگیران با اهداف مورد نظر آینده
- بررسی مشکلات و چالش‌های گزارش شده در مورد برنامه

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- ۱- گذشت ۳ تا ۵ سال از اجرای برنامه
- ۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- ۳- تصمیم سیاست‌گذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:	معیار:
میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:	۸۵ درصد
میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:	۸۵ درصد
میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:	۷۰ درصد
میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان
کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های مربوط به قبل از بازنگری شدن
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛

۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛

۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛

۱-۴) بر اساس دانش روز باشد؛

۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛

۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛

۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛

۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛

۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛

۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛

۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛

۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛

۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛

۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:

۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛

۲-۲-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛

۲-۳-۱) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛

- ۴-۱-۲) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
- ۵-۱-۲) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
- ۶-۱-۲) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
- ۷-۱-۲) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛
- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد؛
- ۱-۲-۲) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۱-۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛
- ۲-۳-۱-۱) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛
- ۳-۳-۱-۱) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛
- ۴-۳-۱-۱) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۵-۳-۱-۱) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۲-۳-۱) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۲-۳-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛
- ۲-۳-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.
- ۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.
- ۱-۴- رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛

۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛

۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛

۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.

۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه‌ی حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین‌نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه‌ای دانشجویان در محیط‌های آزمایشگاهی - بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقا الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشكل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی (حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد.
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط‌های آموزشی کشور

- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط‌های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن‌ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن‌ها یا لاک و برچسب‌های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن‌های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می‌باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می‌باشد.
- ۴- تمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دست‌ها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت‌زا در محیط‌های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط‌های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط‌های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان‌های حضور فرد در محیط‌های آموزشی، ممنوع می‌باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاه‌ها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می‌باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس‌ها، آزمایشگاه‌ها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان‌ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکان‌های عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می‌باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان‌های آموزشی و سایر محیط‌های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می‌باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه‌ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می‌شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می‌شوند.

آیین‌نامه اخلاق پرستاری در جمهوری اسلامی ایران

مقدمه

ارزش‌ها

راهنماهای اخلاقی

- ۱- پرستار و جامعه
- ۲- پرستار و تعهد حرفه‌ای
- ۳- پرستار و ارائه خدمات بالینی
- ۴- پرستار و همکاران تیم درمانی
- ۵- پرستار، آموزش و پژوهش

مقدمه

پیشرفت‌های حوزه دانش و فناوری در مراقبت‌های بهداشتی، چالش‌های عمده‌ای را پیش روی پرستاران قرار داده است. تمامی پرستاران، صرف‌نظر از تخصص خود، در فعالیت‌های کاری خود با چالش‌های اخلاقی مواجه شده، برای تصمیم‌گیری در نقش‌های سنتی و جدید خود نیازمند دانش فردی و مشاوره گروهی هستند. همگان بر این توافق هستند که برخورداری از حساسیت‌های اخلاقی یکی از ملزومات عملکرد پرستاران است. مسئولیت‌های اخلاقی پرستاران در عملکرد و مراقبت مستلزم این است که ایشان از باورهای خود مطلع بوده، همچنین مبانی و اصول تحلیل اخلاقی و تصمیم‌گیری به صورت منسجم؛ تدوین شده و در دسترس باشند. آیین‌ها (یا کدها)ی اخلاقی راهنماهای نظام‌مندی برای شکل‌دهی رفتار اخلاقی است. از سوی دیگر، چالش‌هایی که هر پرستار با آن روبه‌رو است از فرهنگی به فرهنگ دیگر متفاوت خواهد بود. آیین اخلاق در پرستاری به‌طور مستقیم بر عملکرد پرستار در مراقبت از بیمار تمرکز دارد، واقعیت این است که در انجام هر یک از وظائف پرستاری، ممکن است مقولات بحث‌برانگیز اخلاقی ایجاد شود.

در جامعه ما با فرهنگ والای ایرانی اسلامی، پرستاری بیمار عبادت محسوب می‌شود. آیات و احادیث متعددی بر ارزش والای مراقبت از بیماران تاکید دارند که تجلی آن در حرفه‌ی پرستاری است. نامگذاری روز ولادت حضرت زینب (س) به عنوان روز پرستار افتخاری بزرگ برای این قشر ارزشمند است که بر جایگاه والای آنان صحنه می‌گذارد. هرچند اصول کلی و ارزش‌های انسانی حاکم بر حرفه پرستاری مورد تأیید اسلام است اما با توجه به ظرایف خاص اخلاقی و معنوی که در اخلاق اسلامی مشهود است، موارد ذیل به عنوان مبانی ارزشی اسلامی- ایرانی در حرفه پرستاری، قابل استناد است:

✓ بنا به آیات کریمه قرآن مرض و شفاء در دست پروردگار متعال است و لذا پرستار در تمام شرایط وظایف محوله را با توکل و استعانت از ذات باریتعالی به انجام می‌رساند.

✓ همه انسان‌ها از شأن و کرامت والای انسانی برخوردارند و لازم است در هر حالتی مورد احترام قرار گیرند ولی بیمار و یا فرد سالمی که نیازی در رابطه با سلامت خود دارد، شایسته توجه و احترام ویژه‌ای است. لذا تمامی بیماران،

بدون در نظر گرفتن وضعیت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، توسط پرستار مورد احترام و حمایت روحی-روانی قرار می‌گیرند.

✓ حفظ حیات هر انسان در هر جایگاه و موقعیتی که باشد وظیفه هر مسلمانی است ولی پرستار به واسطه تقبل مسئولیتی ویژه، در قبال نفس و جان بیمار مسئول خواهد بود. لازم است آیه شریفه (سوره مائده/۳۲) همواره مدنظر باشد که نجات جان یک انسان را برآیر با احیاء تمام انسان‌ها دانسته است.

✓ تقویت روحی و معنوی بیمار از منظر اسلام در بهبود او تأثیرگذار است. لذا وظیفه اخلاقی پرستار است که بیمار را دلداری داده و زمینه را برای پذیرش همراه با طیب نفس بیماری فراهم کند.

در زمان معاصر و در دوره هشت ساله جنگ تحمیلی، کشور ما شاهد ایثار و فداکاری عظیم پرستاران در دفاع از کیان میهن اسلامی بوده است که الگوها و اسطوره‌های این دوران می‌توانند الهام‌بخش ارزش‌های والای اخلاق پرستاری باشند.

تدوین راهنمای کشوری اخلاق در پژوهش (کدهای ۲۶گانه) در سال ۱۳۷۸ و راهنماهای اختصاصی اخلاق در پژوهش (۱۳۸۴) و منشور جامع حقوق بیمار (۱۳۸۸) نمونه‌هایی از اسناد اخلاقی مبتنی بر فرهنگ ایرانی و اسلامی هستند. این آیین در راستای تکمیل مجموعه‌ی آیین‌ها و راهنماهای اخلاقی مرتبط با حوزه‌ی سلامت در جمهوری اسلامی ایران تدوین شده است. مخاطبان این آیین عبارت از تمامی شاغلین حرفه‌ی پرستاری در حوزه‌های خدمات آموزشی، پژوهشی، مدیریتی، بهداشتی و بالینی، در تمامی رده‌ها می‌باشد.

این آیین در فواصل زمانی مقتضی، مورد تجدیدنظر و به‌روزرسانی قرار خواهد گرفت. همچنین باید در برنامه‌های آموزشی و بازآموزی پرستاران - در تمامی رده‌های تحصیلی و آموزشی - گنجانده شود.

ارزش‌ها

پرستاران مسئولیت دارند در حیطه شغلی خود بر مبنای ارزش‌های حرفه‌ای تصمیم‌گیری و فعالیت کنند. ارزش‌ها مفهیمی هستند که ذاتاً ارزشمندند و توسط فرد یا جامعه مبنا و ملاک درستی و نادرستی اعمال قرار می‌گیرند. در حرفه پرستاری نیز، با توجه به جایگاه والای آن، ارزش‌های حرفه‌ای توسط انجمن‌ها و سازمان‌های حرفه‌ای معین شده‌اند. در کشور ما تعالیم دین مبین اسلام، و نیز قانون اساسی در بسیاری از موارد، حدود و مرزهای عمل را معین می‌نمایند. ارزش‌های اخلاقی در عین انطباق با مبانی دینی، فراملی و جهان شمول هستند. مهم‌ترین ارزش‌هایی که در حرفه پرستاری باید مورد لحاظ قرار گیرد عبارتند از:

۱. احترام به مددجو/ بیمار و حفظ شأن و کرامت انسانی
۲. نودوستی و همدلی
۳. پایبندی به تعهدات حرفه‌ای
۴. پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری و وجدان کاری
۵. عدالت در خدمت‌رسانی
۶. تعهد به صداقت و وفاداری
۷. حفظ حریم خصوصی بیماران و تعهد به رازداری و امانتداری
۸. ارتقاء صلاحیت علمی و عملی به طور مداوم
۹. ارتقا آگاهی از مقررات حرفه‌ای و دستورالعمل‌های اخلاقی و رعایت آن‌ها
۱۰. احترام متقابل با سایر ارائه‌دهندگان مراقبت سلامت و برقراری ارتباط مناسب با آنان

۱۱. احترام به استقلال فردی مددجو/بیمار

۱۲. شفقت و مهربانی

راهنماهای اخلاقی

۱- پرستار و جامعه

پرستار باید:

۱. در جهت ارتقای سلامت جامعه، پیشگیری از بیماری‌ها، اعاده سلامت و کاهش درد و رنج، کوشش کند و آن را رسالت اصلی خود بداند.
۲. مراقبت پرستاری را صرف نظر از نژاد، ملیت، مذهب، فرهنگ، جنس، سن، وضعیت اقتصادی-اجتماعی، مسائل سیاسی، بیماری جسمی یا روحی-روانی یا هر عامل دیگری ارائه دهد و در جهت حذف بی‌عدالتی و نابرابری در جامعه بکوشد.
۳. مراقبت‌های پرستاری را با رعایت احترام به حقوق انسانی و تا حد امکان با در نظر گرفتن ارزش‌ها، آداب و رسوم اجتماعی، فرهنگی و اعتقادات دینی مددجو/بیمار ارائه دهد.
۴. به جامعه در زمینه‌های ارتقای سلامتی و پیشگیری از بیماری‌ها آموزش دهد و این را از مهم‌ترین مسئولیت‌های خود بداند. مراقبت پرستاری و آموزش استاندارد باید متناسب با فرهنگ، باورها، ارزش‌ها و نیازهای افراد ارائه شود.
۵. به چالش‌ها و مسایل اخلاقی در محیط جامعه و محیط کار که قداست حرفه پرستاری را مخدوش می‌کند توجه و حساسیت داشته، در مواقع لازم راه حل و پاسخ مناسب را پیشنهاد دهد.
۶. ضمن همکاری و هماهنگی با سایر افراد، گروه‌ها و نهادهای اجتماعی جهت برطرف کردن نیازهای اجتماعی و رفع مسایل اخلاقی مطرح در حیطه مراقبت‌های سلامت تلاش کند.
۷. به گروه‌ها و افراد آسیب‌پذیر از قبیل کودکان، سالمندان، افراد دچار ناتوانی و معلولیت‌های جسمی، بیماران روانی و مانند آن‌ها توجه ویژه کند.
۸. ضمن توجه به سلامت در سطح محلی، در راستای حصول اهداف سلامت در سطح ملی و جهانی نیز تلاش و همکاری کند.
۹. در بحران‌ها و حوادث طبیعی همچون جنگ، زلزله، سیل، همه‌گیری بیماری‌ها و مانند آن‌ها مسئولیت‌ها و وظایف خود را با در نظر گرفتن احتیاطات لازم انجام دهد.

۲- پرستار و تعهد حرفه‌ای

پرستار باید:

۱. هنگام اجرای مداخلات پرستاری و تصمیم‌گیری‌های بالینی، مسئولیت‌های اخلاقی را همانند مسئولیت‌های حقوقی و حرفه‌ای در نظر بگیرد.
۲. در حد وظایف و اختیارات خود، در جهت فراهم آوردن محیطی امن و سالم برای مددجو/بیمار کوشا باشد.
۳. با حضور به موقع، انجام وظایف حرفه‌ای به نحو احسن، و ثبت دقیق و کامل مراقبت‌های انجام شده، امنیت مددجو/بیمار را تأمین کند.
۴. براساس استانداردهای حرفه‌ای حاصل از نتایج تحقیقات معتبر و شواهد موجود، بهترین مراقبت را به مددجو/بیمار ارائه دهد.
۵. تمامی مداخلات پرستاری را با حفظ عزت و احترام مددجو/بیمار و خانواده‌ی او انجام دهد.

۶. حداکثر کوشش خود را برای حفظ اسرار بیمار، رعایت حریم خصوصی او، احترام به استقلال فردی و کسب رضایت آگاهانه، به عمل آورد.
۷. با شناسایی و گزارش خطاهای حرفه‌ای همکاران تیم درمانی از بروز صدمات احتمالی به مددجو/ بیمار پیش‌گیری کند.
۸. در صورت خطا در مداخلات پرستاری، صادقانه به مددجو/ بیمار توضیح داده، در هر شرایطی راستگویی و انصاف را سر لوحه کار خود قرار دهد.
۹. توانایی‌های جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی خود را حفظ کند و ارتقا دهد.
۱۰. در جهت حفظ صلاحیت حرفه‌ای، دانش و مهارت‌های خود را به روز نگه دارد.
۱۱. توانمندی و دانش کافی برای مراقبت مؤثر و ایمن، بدون نظارت مستقیم را داشته، در برابر اقدامات خود پاسخگو باشد.
۱۲. به گونه‌ای عمل کند که اعتبار و حیثیت حرفه‌اش زیر سؤال نرود.
۱۳. توجه داشته باشد که از نام و موقعیت وی جهت تبلیغ تجاری محصولات استفاده نشود.
۱۴. از پذیرش هرگونه هدیه یا امتیازی از مددجو/بیمار یا بستگان وی، که ممکن است موجب معذوراتی در حال یا آینده شود پرهیز کند.

۳- پرستار و ارائه خدمات بالینی

پرستار باید:

۱. خود را با ذکر نام، عنوان و نقش حرفه‌ای به مددجو/ بیمار معرفی کند.
۲. ارائه مداخلات پرستاری را با احترام کامل به مددجو/بیمار و حفظ شأن وی انجام دهد.
۳. خواسته‌های مددجو/بیمار را صرف‌نظر از سن، جنس، نژاد، موقعیت، وضعیت اقتصادی، سبک زندگی، فرهنگ، مذهب، باورهای سیاسی و توانایی جسمی او، مورد توجه و ملاحظه قرار دهد.
۴. مراقبت‌ها را مبتنی بر دانش روز و قضاوت صحیح پرستاری انجام دهد.
۵. ارتباطی همراه با ملاحظت در رفتار و کلام داشته باشد، به نحوی که با جلب اعتماد مددجو/ بیمار بتواند نیازها و نگرانی‌های بیمار را دریابد.
۶. قبل از انجام هرگونه مداخلات پرستاری، رضایت آگاهانه‌ی بیمار یا سرپرست قانونی وی را جلب کند. در همین راستا اطلاعات کافی در مورد اقدامات پرستاری را در اختیار بیمار قرار دهد تا بیمار امکان قبول یا رد آگاهانه خدمات مراقبتی را داشته باشد.
۷. هنگام ارائه یک محصول جدید یا بکارگیری آن در بالین، آگاهی کامل از خطرات احتمالی آن وسیله داشته باشد و همچنین اطلاعات لازم در مورد فواید و مضرات استفاده از آن محصول را در اختیار مددجو/بیمار بگذارد تا امکان انتخاب آگاهانه برای وی فراهم شود.
۸. آگاه باشد هیچ کس حق ندارد به جای یک فرد بالغ صلاحیت‌دار، رضایت دهد و در مورد کودکان، حق رضایت جزء مسئولیت‌های قیم قانونی است.
۹. جهت توانمندسازی مددجو/بیمار با توجه به طرح مراقبتی و برنامه ترخیص، به مددجو/بیمار و خانواده وی آموزش دهد.
۱۰. به طور استثناء، در مواقع اورژانس که اقدام درمانی در اسرع وقت برای حفظ زندگی مددجو/بیمار ضروری است، بدون رضایت بیمار اقدامات لازم را شروع کند.
۱۱. در شرایطی که مددجو/بیمار قادر به اعلام رضایت نبوده، اطلاع از خواسته وی نیز امکان‌پذیر نباشد، بر اساس استانداردهای موجود و با در نظر گرفتن مصلحت مددجو/بیمار، مناسب‌ترین اقدام را برای او انجام دهد.

۱۲. برای بی‌خطر بودن مداخلات پرستاری احتیاطات لازم را بکار بندد و در موارد لازم این موضوع را با سایر اعضای تیم سلامت به مشورت گذارد.
۱۳. کلیه اطلاعاتی که در حین فرایند مراقبتی به دست آورده یا در اختیار او قرار می‌گیرد، را سرّ حرفه‌ای تلقی کند و مگر در موارد مجاز، بدون رضایت مددجو/بیمار در اختیار دیگران قرار ندهد.
۱۴. اطلاعات درمانی مددجو/بیمار را تنها برای اهداف مرتبط با سلامت (درمان، پژوهش) و در جهت منافع بیمار مورد استفاده قرار دهد. همچنین مددجو/بیمار را مطلع کند که ممکن است بخشی از اطلاعات پرونده با سایر اعضای تیم درمان جهت مشاوره درمانی در میان گذاشته شود.
۱۵. در مواردی که از اطلاعات مددجو/بیمار در زمینه‌های تحقیقاتی و آموزشی استفاده می‌شود باید یا کسب رضایت وی بوده و انتشار اطلاعات بدون درج نام یا هر نشانی منجر به شناسایی، صورت گیرد.
۱۶. هنگام انجام هر مداخله پرستاری، به حریم خصوصی مددجو/بیمار احترام بگذارد.
۱۷. در موارد عدم امکان خدمت‌رسانی ایده‌آل تا زمان برقراری برنامه جدید درمانی ارائه مراقبت را در بهترین سطح از توانایی ادامه دهد.
۱۸. در شرایط اورژانس خارج از محیط کار نیز به ارائه مراقبت از بیمار یا مصدوم بپردازد.
۱۹. در صورت نارضایتی مددجو/بیمار یا بروز مشکل، حق وی برای تغییر پرستار مسوول یا سایر مراقبان و درمانگران را محترم شمرده، در حد امکان در جلب رضایت مددجو/بیمار تلاش کند.
۲۰. در صورت اطلاع از موارد عدم رعایت استانداردهای مراقبتی، به مقام مسوولی که اختیار کافی برای اصلاح شرایط داشته باشد اطلاع دهد.
۲۱. هرگونه اعتراض و مشکل بیمار را به مسوول بخش گزارش دهد.
۲۲. از انجام اقداماتی که مستلزم زیرپا گذاردن اصول اخلاقی، قانونی و شرعی باشد حتی در صورت درخواست بیمار پرهیز کند.
۲۳. در بیمارانی که روزهای پایانی حیات را سپری می‌کنند، برای پذیرش واقعیت و برنامه‌ریزی مناسب برای برآوردن خواسته‌های بیمار، از جمله انجام اعمال مذهبی یا ثبت وصیت، کمک و همکاری کند.

۴- پرستار و همکاران تیم درمانی

پرستار باید:

۱. با اعضای تیم سلامت، مددجو/بیمار و خانواده وی، در راستای ارائه مؤثرتر و بهتر مداخلات پرستاری، همکاری و مشارکت کند.
۲. مددجو/بیمار یا تصمیم گیرنده جایگزین را در اتخاذ تصمیمات در مورد مداخلات پرستاری مشارکت دهد.
۳. دانش و تجربه حرفه‌ای خود را با سایر همکاران در میان گذارد.
۴. با تیم درمان ارتباط متقابل مبتنی بر اعتماد برقرار کند.
۵. با سایر پرستاران، اساتید و دانشجویان برخورد و رفتاری توأم با احترام داشته باشد.
۶. در صورت بروز هرگونه تعارض منافع در هنگام مراقبت از مددجو/بیمار، با اولویت حفظ حقوق مددجو/بیمار، آن را با همکاران ارشد و مسوولین خود مطرح و چاره‌جویی کند.
۷. با سطوح مختلف حرفه‌ای، از جمله سرپرستار، سرپرستار ناظر، مدیر پرستاری و روسای بخش، ارتباط حرفه‌ای توأم با احترام متقابل برقرار کند.
۸. در صورت مواجهه با هر نوع چالش اخلاقی برای تصمیم‌گیری با کمیته اخلاق بیمارستان مشورت کند.

مدیر پرستاری باید:

۹. در تمامی ابعاد حرفه‌ای برای سایر پرستاران به عنوان الگو عمل کند.
۱۰. حداکثر تلاش خود را در جهت کسب اطمینان از انتقال اطلاعات لازم قانونی و اخلاقی به همکاران پرستار انجام دهد.
۱۱. شرایط لازم برای شرکت پرستاران در دوره‌های آموزش مداوم را فراهم کند.
۱۲. به منظور حل معضلات اخلاقی حین مداخلات پرستاری در صورت نیاز از مشورت افراد متخصص در زمینه اخلاق حرفه‌ای استفاده کند.
۱۳. بر اساس سلسله مراتب در راستای منافع مددجو/بیمار همپای دیگر همکاران تلاش کند.
۱۴. با هدف ارتقای کیفیت خدمات، حداکثر تلاش خود را در جهت حفظ فضای مناسب کاری و افزایش انگیزه حرفه‌ای پرستاران به انجام رساند.
۱۵. در فرایند ارزشیابی و ارتقای حرفه‌ای پرستاران، ضمن رعایت استانداردهای حرفه‌ای و اصول اخلاق پرستاری، در مجموعه خود منصفانه عمل کند.

۵- پرستار، آموزش و پژوهش

۱. مدرس پرستاری باید بیشترین تلاش خود را در جهت آگاه بودن از دانش روز و ارتقاء دانش و عملکرد اخلاقی خود به عمل آورد.
۲. رابطه استاد و دانشجو در محیط‌های علمی، آموزشی و تحقیقاتی، باید مبتنی بر شان و اخلاق حرفه‌ای توأم با احترام باشد.
۳. مدرس پرستاری باید در راستای ارتقاء دانش و مهارت دانشجویان و ارتقاء عملکرد اخلاقی و حرفه‌ای آنان تلاش کند.
۴. در موارد استفاده از بیمار در آموزش دانشجویان، حقوق بیمار و ملاحظات اخلاقی مرتبط، باید به طور دقیق و کامل رعایت شود.
۵. در صورت عدم همکاری مددجو/بیمار یا خانواده وی در آموزش دانشجو، نباید روند ارائه خدمات به او تحت تاثیر قرار گیرد.
۶. در راستای ارتقاء خدمات سلامت، کیفیت دوره‌های آموزشی پرستاران، راهنماها و استانداردهای موجود، باید به طور مستمر مورد بررسی و بازنگری قرار گیرد.
۷. در صورت فعالیت در حوزه پژوهش، پرستار باید ضمن گذراندن دوره‌های آموزشی لازم، از اصول و قواعد پژوهش مطلع و با راهنماهای اخلاق در پژوهش عمومی و اختصاصی کشوری آشنا و به آن‌ها ملتزم باشد.
۸. پرستار نباید از جایگاه حرفه‌ای خود برای متقاعد کردن مددجو/بیمار برای شرکت در تحقیق استفاده کند.
۹. عدم پذیرش مشارکت در تحقیق از سوی بیمار یا خانواده او نباید روند ارائه مداخلات پرستاری را تحت تاثیر قرار دهد.
۱۰. پرستار بالینی باید برای ارتقای مهارت‌ها و ظرفیت‌های بالینی دانشجویان پرستاری و مامایی تلاش کند.